NATIONAL LIBRARY
SEP 16 1971

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephone: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630. U.S.A

SATURDAY, JULY 24, 1971

LATVIJA AMERIKĀ

58. N-RS SESTDIENA, 1971. G. 24 JŪLIJS 21. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 35 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", Atbildīgais redaktors: KRISS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5744. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28 West-Germany. Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Niksons apmeklēs Ķīnu

Paredz, ka ASV prezidents Niksons nākamā gada sākumā apmeklēs Pekingu, satiekoties ar Ķīnas komūnistu partijas vadītāju Maocetungu un premjēru Čuenlaju. Prezidenta Niksona un ķīniešu vadoņu galvenais sarunu temats būs Vietnamas kaŗa izbeigšana. Ķīna ilgu laiku bija galvenā ieroču piegādātāja Ziemeļvietnamai. ASV un sarkanās Ķīnas attieksmju uzlabošana pavērtu ceļu Vietnamas kaŗa izbeigšanai. Niksons par šo ceļojumu izteicās, ka „tas palīdzēs veicināt mieru pasaulē". Apmeklējumu izkārtojis prezidenta ārlietu padomdevējs Henrijs Kisingers 49 stundu uzturēšanās laikā Pekingā sarunās ar Čuenlaju. Baltais nams atteicies atklāt sarunas sīkdaļas, bet Kisingers vienmēr izteicis ieskatus, ka drošākais un ticamākais ceļš kaŗa izbeigšanai Vietnamā ir sarunas. Tikai nedaudz Baltā nama pārstāvju un ārlietu ministrs Rodžers zināja par Kisingera sarkanās Ķīnas apmeklējumu, kas beidzās ar Čuenlaja ielūgumu Niksonam apmeklēt Ķīnu. Kisingers vēl apmeklēja Dienvidvietnamu, Indiju un Pakistanu.

Parīzes miera sarunās vietkongu galvenā sarunvede Tibiņa izteicās, ka par spīti Niksona nākamajam Pekingas apmeklēšanas, Ķīna nevēlēsies aiz Vietkongu muguras slēgt līgumu ar ASV par kaŗa izbeigšanu, jo „Ķīnas tautas republika" atbalsta viņu neatkarības cīņas. Pekinga oficiāli arī atbalstījusi komūnistu jauno 7 punktu miera plānu Vietnamai, un Tibiņa neparedz Ķīnas nostājas maiņu.

Prezidents Niksons, paziņojot sarkanās Ķīnas apmeklēšanu, sacīja, ka iespēju robežās varētu reizē apmeklēt arī Pad. savienību, jo prezidents arvien izteicis vēlēšanos redzēt Maskavu.

Maskavā pašreiz atrodas 4 prominenti amerikāņi: dem. senātors Franks Čērčs (Church), baņķieris Rokfellers, Apvienoto nāciju agrākais sūtnis Čarls Josts un ģenerālis Džēms Gevins, lai apspriestu ar premjēru Kosiginu atbruņošanās un apkārtnes piesārņošanas jautājumus.

Kanadas ministru prezidents Trudo apsveica Niksona lēmumu par „drošu un izšķirīgu soli". Trudo saņēma Pekingas ielūgumu jūnijā, bet izrādās, ka prezidents Niksons varbūt būs tomēr pirmais Rietumu augstākais vadītājs, kas izdarīs apmeklējumu zemē aiz „bambusu aizkara".

Kanadas parlamenta opozicijas vadītājs Roberts Stenfīlds jau atrodas Tālajos austrumos un pēc Japānas apmeklējuma viesosies no 24. — 28. jūlijam sarkanajā Ķīnā.

Vai bija vērts?

Pēc 11 mēnešu darbības noslēdzies Centrālo kultūras dienu rīcības komitejas darbs, prasot par 11 sarīkojumiem 252 dol. piemaksu.

„Centrālās kultūras dienas, kuŗas šogad pirmo reizi risinājās vidienē, aptveŗot Kalamazū un Grand Rapidus, rādīja, ka esam spējīgi sarīkot veselu virkni vērtīgu kultūras sarīkojumu. Varam būt gandarīti par mūsu mākslinieku sniegto kvalitāti un tautiešu atsaucību," ievadot pēdējo rīcības komitejas sēdi ar klātesošiem 15 dalībniekiem, 27. jūnijā Kalamazū latviešu biedrības namā, teica rīcības komitejas priekšsēdis P. Austriņš, pieminot, ka pirmajā sēdē, pagājušā gada 7. augustā, piedalījušies 27 dažādu vietējo organizāciju pārstāvji.

Pēc kasieŗa E. Pavasara sīkā un vispusīgā pārskata bija redzams, ka visu sarīkojumu kopē-

(Beigas 8. lpp.)

DV 2. globālajās dienās jāstrādā bija arī rīcības komitejas priekšsēdim E. Krūkam (uz kāpnēm), kokgriezuma emblēmas piestiprināšanai uzklausot autora Z. Lak stīgalas „pamācības". Foto: J. Liģers

Pēc uzveduma „Tēvu zeme" DV 2. globālajās dienās Toronto. No labās: režisors E. Jurševskis, E. Ābele, režisors un uzveduma sa-stādītājs R. Birzgalis ar pārējiem tēlotājiem.

Izdevies latviešu daudzinājums

JAUNIEŠI APLIECINĀJUŠI ENERĢIJU, ORGANIZĒŠANAS PRASMI UN SPĒJU PAVEIKT LIELU DARBU

Lieltoronto tautas mākslas padomes organizētajā trešajā Starptautiskajā karavānā mūsu jaunieši iniciatīvā un izdomā iekārtotā „Rīga" Latviešu namā kļuva par vienu no lielākajiem pievilkšanas centriem karavānistu ceļojumā pa 36 etnisku grupu paviljoniem. Šī etnisko grupu festivāla laikā no 24. jūnija līdz 1. jūlijam, pēc rīcības komitejas priekšsēža J. Zivtiņa aplēsuma, „Rīgā" iegriezušies 15.000 — 20.000 apmeklētāju, vairumā cittautieši. Latviešu paviljona darbības gala norēķini vēl nav zināmi, bet J. Zivtiņa izteicās, ka noteikti būs atlikums.

Kā jau ziņots agrāk, sakarā ar Daugavas Vanagu 2. globālajām dienām Toronto LNAK valde bija izšķīrusies šāgada etnisko grupu festivālā „International Caravan 71" nepiedalīties. Taču jaunieši izrādījās uzņēmīgāki un nebaidījās par iespējamu piemaksu. Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā valdei ar nesen dibināto Toronto latviešu jaunatnes apvienību vārda tiešajā nozīmē pēdējā brīdī gūstot interesi par šo latviešu vārda un etnisko īpatību daudzināšanas iespēju. Apmēram mēnesi pirms Karavānas sākšanās viņi sāka priekšdarbus „Rīgas" iekārtošanai Latviešu nama galvenajā un pagraba zālē, ātri izveidojot rīcības komiteju ar LNJAK valdes priekšsēdi J. Zivtiņu kā vadītāju, un steigā stājās pie visa nepieciešamā paveikšanas.

Ja pastāvēja bažas, ka, tik vēlu priekšdarbus uzsākot, „Rīga" kļūs tikai pavirši un steigā iekārtots paviljons, tad jāliecina, ka jaunieši šoreiz paveikuši slavējamu meistardarbu, apliecinot ne tikai bezbailību, uzņēmību, enerģiju un organizēšanas prasmi, bet arī uzdevumu paveicot gandrīz neticamā ātrumā, šai ziņā pārspējot ne tikai 1969. gada LNAK izveidoto rīcības komiteju ar priekšsēdi I. Alksni, kurai priekšdarbu veikšanai bija vairāki mēneši laika, bet arī presi, kuras pārstāvji, aizņemti ar DV globālo dienu darba sanāksmēm, pie šī izcilā jauniešu veikuma atzīmēšanas tiek tikai tagad . . .

Nākot talkā māksliniekam Ģirtam Tiltiņam, Latviešu nama galvenā zāle ieguva ne vien gaumīgu, bet arī efektīvu dekorējumu un atsevišķo novietņu izkārtojumu, no griestiem nokarājoties ausekļiem un citiem latviskiem ornamentiem, kas cittautiešos tūlīt radīja neredzētās pasaules iespaidu. Izstādāmos eksponātus savāca Ilze Šmite, bet pārzināja un kopā ar Ģirtu Tiltiņu sakārtoja Sarmīte Butāne, kamēr par tirdziņu resp. pārdodamo suvenīriem un citiem priekšmetiem rūpējās Baiba Viļuma, visos darbos palīdzot un arī „Rīgas" apmeklētājus pieņemšanas laikā vienmēr „pie rokas" esot tehniskajiem darbiniekiem Klāvam Zichmanim un Edgaram Šmitam. Tā lieliski dekorētajā un iekārtotajā galvenajā zālē, kuras vidū notika priekšnesumi, gar malām bija sarindotas keramikas, audumu, rotas lietu, rokdarbu un suvenīru novietnes, citos parādot lelles rūpīgi izstrādātos un iespējami pareizos tautas tērpos, kuras bija devusi O. Mežule, un latviskas kokles, rādot to tapšanas gaitas atsevišķus posmus. Priekšstelpā bija iekārtots bārs ar atspirdzinošiem dzērieniem, — limonādi, alu u. c., kā arī kafijas galds ar maizītēm un cepumiem, lai programmas vērotājiem lieki nebūtu jādodas uz virtuvi pagrabstāvā.

Priekšnesumus pārzināja Daina Liepa, tie notika ik pa stundas brīdi, kad pienāca kāds speciālais Karavānas autobuss ar „ceļotājiem". Priekšnesumus vienmēr mainīja, ne tikai atsevišķās dienās, bet arī vienas dienas programmā, lai jau redzēto vēlreiz nenāktos noskatīties tiem, kas „Rīgā" uzkavējās ilgāk, un tādu nebija nemaz mazums. Pagrabstāva virtuvē arī vienmēr bija dabūjami aukstie uzkodumi, kafiju vai tēju, tāpat siltie ēdieni, ja kādu sāka pārvarēt ēstgriba.

Liekas, ka tieši priekšnesumu biežums un daudzveidība, it īpaši uzsākšana „ceļotājiem" piebraucot, bija iemesls, kas padarīja „Rīgu" par vienu no lielākajiem pievilkšanas centriem. Speciālajos Karavānas autobusos it bieži nācās dzirdēt sajūsminātas atsauksmes par latvi[illegible] un ieteikumu citiem [illegible] apmeklēt. Tas vien bija labs daudzinājums latviešu vārdam, bet paši priekšnesumi — mūsu etniskajām īpatnībām un kultūrai. Priekšnesumos raibā vijā, bet nekad visi, lai būtu pārmaiņas, piedalījās TLB tautas deju kopa Diždancis Zigudra Miezīša vadībā un Andŗa Šmita akordeona pavadījumā, DV Toronto nodaļas tautas deju kopa Daugaviņa Edvīna Kalviņa vadībā un akordeona pavadījumā, daļa no Dainuvītes dziedātājām, papildinātas ar dažām Hamiltonas Rotas meitenēm, un meiteņu trio Atmiņa (S. Suškova, S. Bulte un Dz. Treimane) no Hamiltonas, bet ar solo priekšnesumiem, dziedot tautas dziesmas kokles pavadījumā, apmeklētājus priecināja Valda Avika un Aija Bramane, kamēr ar duetiem uzstājās ansambļa „Mēs no Toronto" dalībnieki Namejs Batraks un Rasma Caune. Iespējams, ka priekšnesumos piedalījās arī citi, taču avīžniekam sakarā ar DV globālajām dienām nebija iespēja iegriezties „Rīgā" pabiežāk, lai visu redzētu un atzīmētu. Parasti priekšnesumu nobeigumā, beidzoties kādai Diždanča dejai, Z. Miezītis aicināja publiku pamācīties latviešu tautas deju pamatelementus, aicinot par partneri kādu no cittautu apmeklētājām publikas solos, bet pārējie dejotāji un dejotājas lūdza uz dejas grīdas citas dāmas un kungus, kuŗiem tad Z. Miezītis angļu valodā skaidroja soļus un pagriezienus dejā „Tūdaliņ, tagadiņ". Arī šai apmācībai publika izrādījās it atsaucīga, tikai retajam kautrējoties izmēģināt savu maņu latviešu tautas dejā. Palaikam apmeklētāji varēja iepazīties ar senatnīgo latviskās aušanas stelļu darbību, to demonstrējot Mārītei Sausiņai. Priekšnesumu pārtraukumos automatiski darbināts aparāts demonstrēja krāsu diapozitīvus ar Latvijas skatiem.

Pagrabstāva zāli, kurā dienā darbojās virtuve, bet vakaros iekārtoja latvisku „krodziņu", piemēroti bija dekorējis Uģis Brūveris. Še vakaros apmeklētājiem bija iespēja arī dejot, par mērenu vai arī „karstāku" deju mūziku gādājot pēdējā laikā arvien lielāku popularitāti guvušai kapellai „Runči trimdā" (V. Cers — ģitara, U. Priedītis — „velna bungas",

(Beigas 4. lpp.)

Iezīmējas mērķtiecīgas darbības sākums

Centrālās organizācijas pasvītroti deklarē, ka atzīst Brīvās pasaules latviešu apvienību par augstāko trimdas latviešu vadības organu un lūdz to uzņemties ideoloģisko vadību. Par svarīgākajiem uzdevumiem atzīst trimdas latviešu kopības saglabāšanu, lielu latvisku ģimeņu „popularizēšanu", jaunatnes pastiprināti latvisku audzināšanu, informācijas rokasgrāmatas sastādīšanu un visu centrālo organizāciju lielāku iesaistīšanos informācijas darbā, īpaši Madrides raidītāja financiālā atbalstīšanā.

Par spīti cerībām, ka sakarā ar Daugavas Vanagu organizācijas 2. globālajām dienām Toronto Brīvās pasaules latviešu apvienības valdes locekļi varētu pulcēties kuplākā skaitā, 2. un 3. jūlija sēdē piedalījās tikai 4 valdes locekļi — priekšsēdis U. Grava, I. Spilners (abi ASV), T. Kronbergs un V. Upeslācis (Kanada), kā arī Austrālijas delegāts, Latviešu apvienības Austrālijā vicepriekšsēdis A. Kenne un sekretārs B. Albats. Kvoruma nesanākšanas dēļ tad šai sēdē nevarēja balsot un lemt, apmierinoties ar ziņojumiem un ierosinājumu apspriešanu. Sēdi noklausījās archibīskaps A. Lūsis, konsuls V. Tomsons, LNAK valdes locekļi, Dr. L. Zariņa-Skultāne u. c.

Bez debatēm pieņēma 15. janvāŗa sēdes protokolu. Ziņojumu virkni ievadīja T. Kronbergs, informēdams par Kanadas ministru prezidenta Trudo izvairīšanos no latviešu delegācijas pieņemšanas un viņa izteikumiem par etniskām grupām. Tā kā Trudo nacionālismu neatzīst un Kanadas etniskās grupas resp. liela iedzīvotāju daļa viņu neinteresē, negribot rodas jautājums, vai viņš vispār kvalificējas tik lielas valsts pienācīgai vadībai. T. Kronbergs minēja „cīņas taktikas" iespējas, kurā vajadzētu apvienoties ar ukraiņiem un citām etniskām vienībām, lai mēģinātu panākt pārmaiņas Kanadas valdības galvas nostājā etnisko interešu jautājumos.

A. Kenne, Latviešu apvienības Austrālijā delegāts, ziņoja, ka šis gads Austrālijā vadās jauniešu rosmes zīmē. Piektajā kontinentā izveidojusies stipra jaunatnes organizācija ar priekšsēdi J. Dūšeli un nodaļām lielākajos latviešu centros. LAA apvienotas 47 organizācijas, draudzes, DV apvienības un latviešu biedrības. Pašlaik noris sagatavošanas darbi LAA 20 gadu svinībām, uz kuŗām gaida ierodamies arī BPLA pr-di U. Gravu.

Latviešu atbrīvošanas komitejas Eiropas centrs (LAK EC) ziņojumu nebija atsūtījis. Par Eiropas organizāciju darbību īsumā informēja U. Grava. Eiropas latviešu pārstāvji ierosina iesniegumu Apvienotajām nācijām un valstu valdībām par krievu skaita nemitīgu vairošanos Latvijā, strauji samazinoties latviešu iedzīvotāju skaitam mūsu dzimtenē. Nākošajā LAK EC sēdē oktobrī Stokholmā vēlama arī BPLA valdes priekšsēža piedalīšanās.

Par Amerikas latviešu apvienības valdes rosību ziņoja U. Grava. ALA iestājusies 181 organizācija. Pērn ALAs valdes locekļi apbraukājuši 44 latviešu centrus. Izceļams, ka atsaucība apvienības darbam mazajos centros ir 90-procentīga, jo tur tautiešos stingrāka latviskās kopības apziņa. ALAs darbā ievērojamu vietu ieņem Madrides latviešu raidījumu pasākums, kas pastāv vienīgi no latviešu līdzekļiem un darba, tāpat skolas grāmatu izdošana. Šogad paredzēts izdot 9 mācību grāmatas. Valde centusies noskaidrot Radio Liberty eventuālu latviešu raidījumu iespējas, bet galīgā atbilde vēl gaidāma. Nodomāts darbību paplašināt, rīkojot latviešu centros „darba seminārus" specifisku problēmu risināšanai, koncertu un lekciju turnejas. Šim darbam iesaistāma jaunatne, rīkojot darba talkas, vakarus u. tml. Vairāk uzmanības veltījams arī ideoloģiskam darbam, uzklausot ikviena latvieša ierosinājumus un domas.

Pēc ziņojumiem konsuls V. Tomsons stāstīja par Montrealas latviešu panākumu: Baltiešu federācijas Kanadā Montrealas nozares pārstāvim G. Suksem izdevies panākt puskredita kursu Loijolas universitātē politisko zinību fakultātē — „Baltijas valstu politiskais stāvoklis padomju imperijas žņaugos". Kurss paredzēts 1972. mācību gadā. Archibīskaps A. Lūsis informēja par domu radīt baltiešu eukūmenisko pasaules organizāciju. To ierosinājusi lietuviešu garīdzniecība, un pašlaik risinās sarunas par šādas organizācijas īstenošanu.

Īsumā BPLA priekšsēdis U. Grava summēja organizācijas darba prioritātes saskaņā ar 15. janvāŗa sēdes lēmumiem: a) apkaŗot straujo latviešu pārtautošanos un saglabāt trimdas latviešu vienību, b) gādāt par Minsteres latviešu ģimnazijas atbalstīšanu, no kuŗas varētu nākt latviešu sabiedriskās dzīves nākotnes vadītāju kodols, c) uzlabot raidījumu uz Latviju kvalitāti, jo vienīgi ar tiem iespējams stiprināt latviešus Latvijā. V. Upeslācis dedzīgi aizstāvēja domu par latviskas ģimenes un skolas stiprināšanu, lai jaunie būtu ideoloģiskas cīņas spējīgi. Visiem līdzekļiem apkaŗojama mūsdienās pat skolās izplatītā aplamā dzimstības ierobežošanas propaganda. Mazā latvju tauta tik kaitīgu idejas kultivēšanu nevar atļauties, ja grib pastāvēt. Jāpopularizē lielas latviešu ģimenes, tās jāizceļ, jo tā ir goda lieta.

Debatēs runājot par mazo latviešu dzimstību kā trimdā, tā Latvijā, Dr. L. Zariņa-Skultāne norādīja, ka Latvijā problēma ir saspiestība, bet traģiskākais tas, ka nav, kas mājās bērnu aprūpētu. Latvietības saglabāšana Latvijā daudz vieglāka nekā trimdā, par spīti pārkrievināšanas spiedienam, jo kur ir spiediens, tur rodas arī pretspiediens. Toties še, diemžēl, ir daudz ģimeņu, kuŗās mātes labprātīgi mokās ar bērniem runāt lauzītā angļu mēlē. Viņas argumentus atzina T. Kronbergs, tomēr pasvītrādams, ka zemā dzimstība, īpaši trimdā, nav attaisnojama. Ja tā turpināsies, tad latviešu tauta zudīs. Šai ziņā vajadzētu mācīties no politiski gudrākajiem lietuviešiem, kuŗu skaits Lietuvā pēdējos gados audzis. Archibīskaps A. Lūsis pasvītroja, ka jauniešiem jāmācās nacionāla ideoloģija, latviska dzīvesziņa un kristīgā ētika, jo tā māca ģimeni godāt. Izteiktās domas atbalstīja arī Dr. Upenieks un K. Znotiņš.

Par kultūras un izglītības darba

(Nobeigums 5. lpp.)

Posieties 3. Garezera dziesmu dienām

13., 14. un 15. augustā!

Rēzeknes meitenes stāsts

Kad Rivka Aleksandroviča š. g. jūlija sākumā atgriezās Izraēlā, viņa bija pavadījusi ASV septiņas nedēļas. Šai laikā viņa bija paspējusi 29 reizes uzstāties televīzijā, piedalīties 18 preses konferencēs, 24 radio intervijās, sagatavot 7 skaņu lentes skolām, 2 filmas un bez tam gandrīz ik dienu satikt pa ievērojamam vīram — septiņus ASV senātorus, 12 tautas vietnieku nama pārstāvjus un Biliju Grēmu.

Maija sākumā viņa vēl bija bijusi Rīgā, norūpējusies par aizvien vairāk sarežģījušos ģimenes izceļošanas problēmu. Viņas 23. g. v. meita Ruta bija apcietināta un gaidīja tiesas prāvu, 18 g. v. dēls bija spiests atstāt skolu, kolīdz pieprasīja izbraukšanas atļauju, jo „padomju valsts par brīvu nesskolo nepateicīgus elementus", kas grib šo 'paradīzi' atstāt, lai dotos uz 'pasaules miera grāvēju perekli'. Skolu atstājušam, viņam kuru katru dienu draudēja iesaukšana. Ievērojot, ka padomju valsts neizlaiž uz ārzemēm nevienu savu pilsoni pat vairākus gadus pēc militārā dienesta nokalpošanas bailēs, ka tie varētu izpaust viņu bruņošanās noslēpumus, Rivkai Aleksandrovičai ar dēlu vajadzēja nekavējoties doties uz Izraēlu, kolīdz pienāca ilgi gaidītie dokumenti, kamēr tēvs palika Rīgā, jo pēc padomju likumiem piederīgie var liecināt savu tuvinieku tiesas prāvās.

Pirms 47 gadiem Rēzeknē dzimušajai Rivkai Aleksandrovičai Izraēlā ir vecāki un brāļi. Tie, droši vien, bija materiāli atbalstījuši viņas ģimenes izceļošanas plānus, jo atstāt padomju maksā bargu naudu. Bez 40 rubļiem, kas jāiemaksā ikreiz, kad iesniedz lūgumu pēc vīzas, jāsamaksā vēl 400 rubļu par vīzu un 500 rubļu par atteikšanos no padomju pavalstniecības. Tātad kopā 940 rubļu katram, neskaitot ceļa naudu.

Atstājusi dēlu pie radiem Izraēlā, Aleksandroviča devās uz ASV. Viņas sirds bija pilna un viņai likās, ka rietumos pārāk maz zina par īstajiem apstākļiem Pad. savienībā. Tā kā viņa labi pārvalda angļu valodu (25 gadus strādājusi 21. vidusskolā Pārdaugavā par angļu valodas skolotāju) un, vēl Rīgā esot, viņai nodibinājās sakari ar baznīcu sadarbības centra darbiniekiem, šo nodomu nebija grūti izkārtot. Pati viņa domā, ka visvairāk lietas labā darījusi prezbiterāņu baznīca. Š. g. 21. maijā šīs baznīcas vēsturē pirmoreiz gadījās, ka tās 183. gadskārtējo kongresu uzrunāja jūdu ticības pārstāve. R. Aleksandroviča gan uzsver, ka arī citas kristīgo baznīcas izrādījušas lielu atsaucību Pad. savienības problēmas risināšanā.

„Kad mani Rīgā apciemoja kāds katoļu priesteris no ārzemēm kopā ar ārzemju žīdu pārstāvi-advokātu, domāju, ka esmu pārklausījusies. Kas gan katoļu priesterim varētu būt daļas gar Rīgas žīdu likstām? Šī pati sajūsma un neticība pārņem mani ikreiz, kad šeit, rietumu pasaulē, satieku pretimnācīgus kristiešus. Protams, visvairāk par mūsu likteni uztraucas žīdi. Bet tas jau arī ir viņu pienākums — aizstāvēt savus tautas un ticības brāļus. Toties kristiešu baznīcu atsaucība liekas kā brīnums, kā milzīgs pagrieziens visas pasaules mērogā. Žīdi Eiropā pārdzīvoja briesmīgu laikmetu arī pirms II pasaules kaŗa, bet toreiz pasaule uzņēma viņu traģēdiju vienaldzīgi. Fakts, ka tagad tas mainījies, man liekas ļoti nozīmīgs," Rivka Aleksandroviča atkārtoja ikvienā runā.

Otrs, ko viņa savās runās mēdza izcelt, bija iespēja ar pasaules sabiedrisko domu ietekmēt Pad. savienību. Šai sakarā viņai aizvien no jauna gadījās pieredzēt, ka rietumu pasaulē viņas norādījumus uzņēma ar sarkšanu un bālēšanu un aizrādījumiem, ka tas varētu kaitēt viņas piederīgajiem un citiem žīdiem Pad. savienībā. Kā traģisks paradokss izklausījās Aleksandrovičas atkārtotais atgādinājums rietumu baptistiem gādāt par savējiem aiz dzelzs aizkara, kur tie cieš neiedomājamos apstākļos. Bet šie paši baptisti, kas Aleksandroviču ASV uzņēma atplestām rokām un lielā sirsnībā, aizbildinājās, ka, darbojoties no šīs puses, viņi savu ticības brāļu likteni aiz dzelzs aizkara varot tikai padarīt vēl smagāku.

Rivka Aleksandroviča tomēr palika nesatricināmi pārliecināta, ka īsto apstākļu apgaismošana pasaulei var nelaimīgajiem vienīgi palīdzēt. Piemēram viņa minēja gadījumu, kad pēc ārzemju pārstāvju izrādītas intereses par kādu Rīgas psichiatrisko slimnīcu, vienas dienas laikā tur ieslodzītie politiskie cietumnieki pēkšņi atzīti par sabiedrībai nekaitīgiem un atlaisti.

Līdzīgs gadījums bijis ar viņas pašas izceļošanas atļauju. Kaut tā pieprasīta 4 reizes, rakstītas petīcijas un atklātas vēstules augstiem kungiem un starptautiskām organizācijām, cerības aizvien vairāk sarukušas. Tad 69 Rīgas žīdi devušies ceļā: aizbraukuši uz galveno emigrācijas iestādi Maskavā prasīt paskaidrojumus, piebilstot, ka ātrāk projām neies, kamēr nebūs saņēmuši atbildi. Sākumā kungi mēģinājuši ar labu: lai ejot mājā, atsūtot tikai vadoņus. Viņi atbildējuši, ka viņiem vadoņu nav, bet cilvēku pulcējies aizvien vairāk, beigās pāri par 120, to starpā divi baptisti un pūlī noslēpts ārzemju korespondents. Vakarā iestāde slēgta, bet viņi atteikušies to atstāt, pavadīdami tajā nakti. Otrā dienā namu ielenkuši simtiem KGB vīru, sadalījuši streikotājus pulciņos pa četri un likuši telpas atstāt. Kad neviens nav kustējies, izveidojuši šauru eju un pa vienam izstūmuši streikotājus uz ielas. Viņi tomēr sapulcējušies pie nākamā stūŗa un kopīgi nosūtījuši telegrammu Brežņevam, pieteicot bada streiku, kamēr saņems vīzas. Nākamā rītā iekšlietu ministrs tās tad arī apsolījis viņiem sagādāt.

Nedēļu pirms 4 Rīgas žīdu prāvas (viena no apsūdzētajām bijusi Rivkas Aleksandrovičas meita Ruta) Rutas līgavainis un 64 žīdi pieteikuši Rīgas policijas iestādēm tiesas dienā demonstrāciju tiesas nama priekšā, pieprasot padomju konstitūcijā paredzēto apsardzību. Par rietumu preses pārstāvjiem viņi gādāšot paši ... Rezultātā līgavaini, 27 g. v. Isaju Averbuku, kopā ar viņa labāko draugu apcietinājuši uz 14 dienām par „huligānismu", bet nākamiem 10 parakstītājiem piešķirta izceļošanas vīza — pie tam dažī to pat nekad nebija pieprasījuši. Tiesas sēde drošības labad pārcelta uz Vecmilgrāvi — pilsētas nomalī, kurp no centra ved tikai viens labi nosargāts tilts.

Rivka Aleksandroviča aizvien uzsvēra, ka viņ izceļot gribētāji it vienkārši cilvēki, par politiku neinteresējas, tikai padomju varas nemitīgie spaidi viņus iedzen atvoklī, kas sāk izskatīties pēc sazvērestības un revolucionāras aktivitātes. Visvairāk viņa stāstīja par savu meitu Rutu, pēc amata slimnīcas māsu, ko apcietināja tāpēc, ka pavairojusi un izplatījusi ebrēju valodas mācību grāmatu „1000 vārdi", domātu bērniem. No tās grāmatas (tikai krievu valodas vietā paskaidrojumi angļu val.) vēl šodien mācās Ņujorkas žīdu bērni. Bet padomju iestādes šos materiālus iedalījušas valdībai bīstamajos un notiesāja Rutu ar 1 gadu Potmā. Pēc Rutas apcietināšanas Aleksandroviču dzīvoklis kratīts. Atrasta bībele. Arī to KGB vīrs gribējis konfiscēt kā „pretpadomju materiālu". Bet Rivka Aleksandroviča par to melnajā tirgū bija samaksājusi 50 rubļu un negribējusi to viegli atdot. „Paskataities," viņa teikusi, „titullapā rakstīts, ka šī grāmata iespiesta 1912. g. Viļņā. Kā tā var būt pretpadomju materiāls, ja tai laikā Pad. savienība vēl nemaz nepastāvēja?" Bet arī KGB vīrs nav bijis ar pliku roku ņemams. „Bet vāki?" viņš atcirtis, „vāki ir no plastika, un plastiku sāka darināt tikai pēc II pasaules kaŗa!" „Tad ņemiet vākus, bet grāmatu atstājiet!" Aleksandroviča cīnījusies pretī. Viņai grūti pierast, ka ASV katrā viesnīcas istabā ir pa bībeles eksemplāram.

Sarkanās lielvaras bezsirdību pierāda kā moku stāsti, tā ikdienas sīkumi. To varēja labi izjust arī no R. Aleksandrovičas runām. Ruta apcietināta 7. oktobrī, bet 14. oktobrī viņai bija paredzētas kāzas. Līgavainis lūdzis advokātei, lai saka Rutei, ka mīl viņu. Bet advokāte nikni atcirtusi: „Tas nav paredzēts noteikumos" un pat nemēģinājusi nodot sveicienu. Piederīgiem nebijis atļauts ar apcietināto satikties, kaut viņa turēta apcietinājumā 8 mēnešus. Ziņas par viņu iegūtas aplinkus, piem.,: ierodas cietumsargs un pieprasa Rutas astmas zāles. Nu māte zina, ka viņa vēl dzīva, bet sāk bēdāties par meitas sasirgšanu, u.t.t.

Rutas prāvas laikā, viņas māte jau bija ASV, bet ik dienu centās panākt telefonisku savienojumu ar Rīgu, lai runātu ar vīru. Sākumā viss risinājies gludi, bet vēlāk gan prasījis daudz pūļu un plānošanas, jo pēc Rīgas centrāles ziņām attiecīgais telefons mēdzis pēkšņi „sabojāties", „neatbildēt" vai bija „aizņemts", kaut arī vīrs ne soli neatstājies no aparāta. „Kā jūtaties, runājot ar Rīgu?" iepraśījās kāds amerikāņu korespondents. „Jutu, ka KGB noklausās, ko mēs runājam," R. Aleksandroviča atteica, piebilstot, ka sarunas bija ļoti nepieciešamas informācijas apmaiņai par prāvu. „Ņujorkā biju daudz vairāk lietas kursā kā mans vīrs Rīgā, es sniedzu informāciju viņam", viņa paskaidrija.

ASV Aleksandrovičai nereti gadījās sadurties ar pretēju uzskatu ļaudīm un neticētājiem. Savā pēdējā preses konferencē viņa jau bija daudz uzmanīgāka izteicienos, lai nevajadzētu gaŗi argumentēt par dialektiku, izskatījās stipri nogurusi un nepavisam vairs nebija pārliecināta, ka viss, kas rietumvalstu iedzīvotājiem trūkst, ir informācija par īstajiem apstākļiem. „Viņi visi te par daudz liberāli," viņa sūdzējās. Taču sav-

(Beigas 7. lpp.)

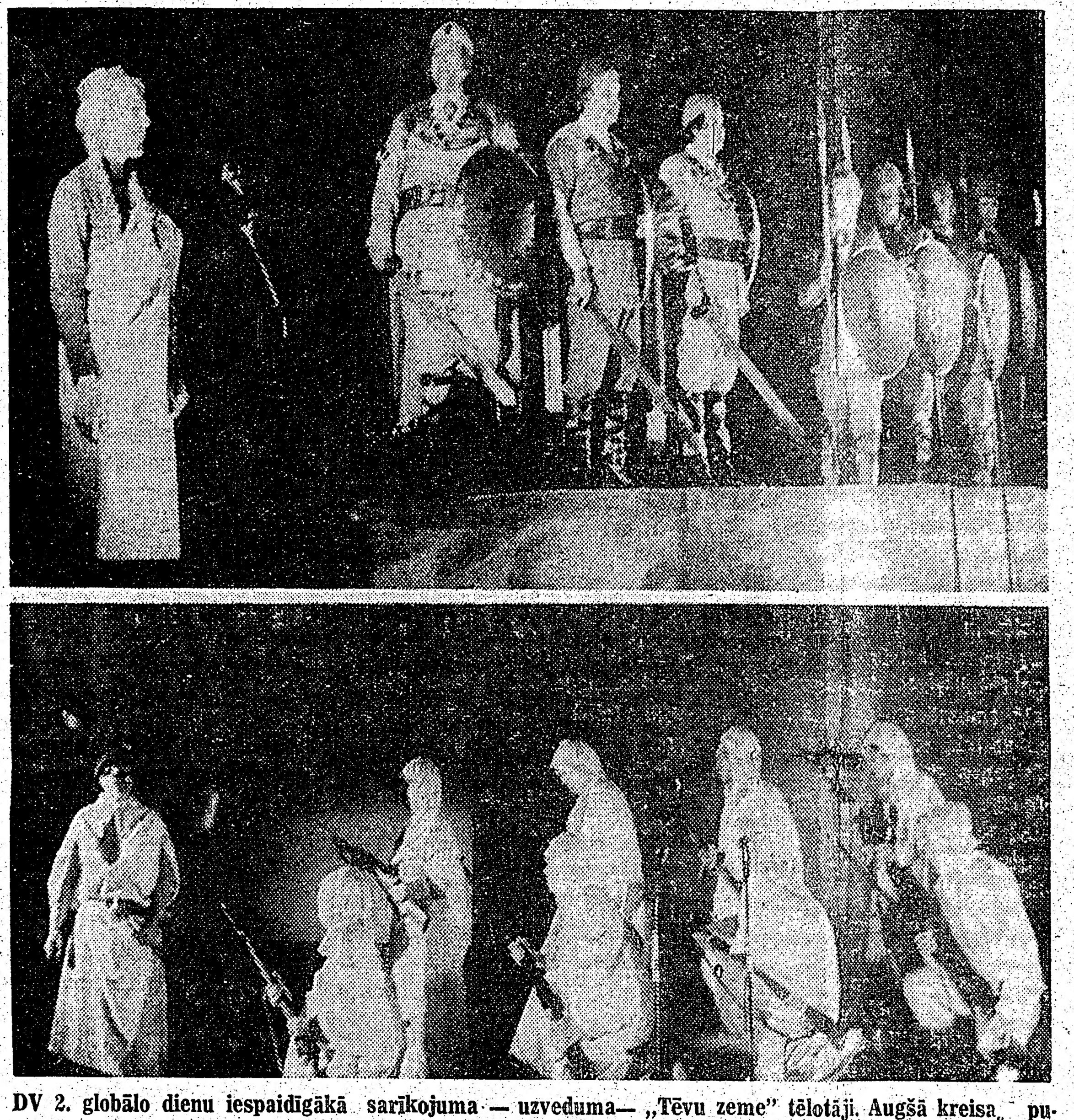

DV 2. globālo dienu iespaidīgākā sarīkojuma — uzveduma— „Tēvu zeme" tēlotāji. Augšā kreisa pusē teicēja Rasma Birzgale. Tālāk senlatviešu kaŗavīri: virsaitis Sil vestrs Lambergs, kaŗotāji: Āris Šulces, Andrejs Bodnieks, Pēteris Krūka, Jānis Krūka, Ģirts Jansons, Māris Kārkliņš, Visvaldis Freimanis un Juris Jansons. Apakšā: strēlnieki pozicijās, kreisajā pusē viņu pulkvedis — Rūdolfs Purvs.
Foto: J. J igers

LATVIJA

58. N-RS SESTDIENA, 1971. G. JULY 21, 1971

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvoklī un vakaros): Krišs Sīdars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $8.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$8.40 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārī $1.- par katru datumu vienā numurā.

LASITĀJU VĒSTULES

PĒDĒJAM AKORDAM IZSKANOT

Iebraucot 26. jūnijā Toronto, bijām skeptiski, kā nu būs un kas būs. Bet jau Jāņu svētkos Saulainē izrādījās, ka šaubas bijušas veltas. Saulainē Jāņu uzvedums bija vienreizējs. Kopīgi līgojot pie ugunskuriem, atausa vecā Jāņu nakts burvība un varenība.

Lai gan milzīgais karstums radīja piepūli baznīcā, DV 25. g. jubilejas dievkalpojums atstāja neizdzēšamu iespaidu katrā apmeklētājā. Darba nedēļa pēc tam rādīja, ka bijušie kaŗavīri kļuvuši par teicamiem sabiedriskiem darbiniekiem. Jaunatnes vakarā jaunieši rādīja kopā ar rīkotājiem, ka izpratusi globālo dienu nozīmi. Arī Kanaku vakars deva tik daudz, ka gadiem paliks neizdzēšamā atmiņā. Dižballē priecājās vecie un jaunie. Vecie pie klasiskās deju mūzikas slīdēja dejā kā vecos laikos dzimtenē, bet jaunie centās uzburt dejās to burvību, kas valda džungļos.

25 gadu jubilejas svētki izskanējuši. Nākošajā jubilejā daudzu no tiem, kas piedalījās tagad Toronto otrās globālajās dienās, vairs nebūs. Paldies visiem rīkotājiem un tiem, kas mērojuši tūkstošiem jūdžu no aizokeana, lai uz brīdi būtu latviešu tautas kopībā. Uz redzēšanos nākamajās globālajās dienās Anglijā!

Dr. J. Zariņš, Manitobā.

☆

PALDIES!

Paldies rakstniekam Voitkušam par jauko romānu, kuŗu nesen beidza iespiest „Latvija Amerikā". Es arī būtu bijis Pēteŗa Līvāna cienītāju pulkā, ja būtu gadījies būt nometnēs un pilsētās, kuŗās viņš sprediķoja!

A. Štāls, Edmontonā.

☆

ABPUSĒJA PATEICĪBA

„Latvija Amerikā" 2. jūnija numurā ievietotā rakstā „Grāmata, kas jāiegādājas" A. Zaļinskis sniedzis atsauksmi par A. Ruņģa sarakstīto „Reportieŗu rokas grāmatu", izceldams tās vērtības. Šās pašas grāmatas 115. lappusē tās autors savukārt sirsnīgi pateicies par padomiem A. Zaļinskim, ar kuŗu grāmatā skartās problēmas pārrunātas. Būtībā abi rakstītāji viens otram pateikušies...

Z. Upe, Kalamazū

(122. turpinājums)

Un kā ir ar otro Francijā dzimušo literātūras un mākslas virzienu, ko dēvē par simbolismu? Pret ko tad tas protestēja? Tas protestēja pret natūrālismu un reālismu. Līdzīgi parnasiešiem arī simbolisti dzīrās atrast universālo īstenību un patiesību, kas būtu neatkarīga no laika un telpas. Bet pretēji parnasiešiem, simbolisti ticēja, ka šo patiesību nav iespējams ne loģiski definēt, ne racionāli izteikt. Simbolismu ir tikpat daudz, cik simbolistu, bet viens tos vieno — dziļa aistētiska individa emocija. Simbolisti tic, ka aiz piecām maņām tveŗamās īstenības ir vēl kāda cita, kas neatkarīga no laika un telpas, to iespējams tikai apjaust, noskārst. Šī patiesība parastajiem vārdiem nemaz neesot izteicama, to spējot tikai vārdu tonis, noskaņas un „simboli", kas vārdnīcās nav atrodami. To pašu izteic arī amerikāņu dzejnieks Roberts Frosts, runādams par vārdu skaņas jēgu (meaning of sound). Ja tā, tad ikdienas valoda vairs nevar būt adekvāta, tai jābūt „simboliskai", un parastajam cilvēkam tādēļ paliks nesaprotama. Ja parnasieši prasīja, lai dzejolis būtu ar tikpat stingru formu kā klasiskā grieķu statuja, tad simbolisti vēlējās, lai dzejolis būtu kā mūzika. No tā izriet, ka simbolismam bija lielāka ietekme mūzikā nekā glezniecībā. Modē nāca brīvais pants, simbolisti ar lepnumu atsaucās uz Šekspīra drāmām, aizmirstot, ka Šekspīra lirika izkalta nevainojamos sonetos, un ka Dante savu Dievišķo komēdiju sacerējis nevainojamās tercīnās.

Simbolisti protestēja pret natūrālismu, pret visu skaidro, tveŗamo, materiālo; viņi ieklausījās ne toņos, bet pustoņos, centās uzburt ne krāsas, bet puskrāsas, kā nepārprotami savā dzejolī Art poétique izteicis Pols Verlēns (Verlaine, 1844—1896):

De la musique avant toute chose,
Car nous voulons la Nuaance encor,
Pas la Couleur, rien que la nuance!
Oh! la nuace seul fiance
Le rêve au rêve et la flûte au cor!

(Mūziku vispirms,... Jo mēs vēlamies Noskaņu, ne Krāsu, nokrāsu vien! Ā! tikai noskaņa saderina sapni ar sapni un flautu — ar ragu!) Ievērosim, ka Verlēns vārdam encore saskaņas labad ar cor atņēmis gala „e — memo", mainot vārda „encore" transkripciju. Melodisma labā, viss atļauts. Ievērojamākie franču simbolisti ir Verlēns, Rembō, Mallarmē.

Ja ieliktu simbolisma idejas nesaudzīgās analizes vētiklī, saņemtu iznākumā kaut ko līdzīgu uzpotētam, atjaunotam neoromantismam, ar degsmīgu jūtu pārsvaru pār prātu. Citiem vārdiem, simbolisms ir atsacīšanās no prāta diktāta, ielimšana aizracionālā jūtu un nojautu pasaulē, ir aistētisko jūtu kāpinājums līdz misticismam. Ja franču simbolistu vairums ikdienas dzīvē ir neveiksminieki, tad ne tādēļ, ka tie — līdzīgi Ansim Vairogam — tiektos pēc kaut kā cēla, nezināma, bet tādēļ, ka viņi savu dzejisko pasauli pacēluši augstu virs konkrētās materiālistiskās ikdienas. Tveŗamo īstenību viņi nicina. Atcerēsimies šai sakarā simbolistuViljē*), kas, gluži kā mūsu pašmāju Irbīte, savā jumta istabā gulēja uz grīdas blakus ceļa somai, kuŗā glabājās manuskripti un dokumenti par viņa tiesībām uz Kipras un Jeruzalemes kēniņvalsti.

No Francijas simbolisms pārmeta savas dzirkstis uz Krieviju, kur dekadu vēlāk ievērojami dzejnieki iekveldēja spožu simbolisma liesmu mežu. Atšķirībā no franču simbolistiem krievu simbolisti saslējās ne tikvien pret natūrālismu, bet arī pret dialektisko materiālismu, kas marksistiskās pārtijas vārdā prasīja no dzejnieka kalpot partijas ikmirkļa vajadzībām un interesēm, degradējot dzejnieku par pantotāju pēc pasūtinājuma.

Izcilākie krievu simbolisti bija Konstantīns Baļmonts (1867—1943), Valerijs Brusovs (1873—1924), sava veida krievu Mallarmē — simbolisma aktīvākais teorētiķis, Aleksandrs Bloks (1880—1921). Blakus viņiem minami Vjačeslavs Ivānovs, Zinaīda Hipiusa, Fjodors Sologubs, Innokentijs Aņenskis, Andrejs Bjelijs, Michails Kuzmins.

XX gadsimta pirmās dekadas vidū simbolisms sasniedza arī Daugavas krastus, atrodot savu spilgtāko izpausmi tā dēvētajos dzelminiekos. Latviešu jauno rakstnieku kopīgiem pašu spēkiem nodibinātajā mēnešrakstā Dzelme 1906. gada 5. numurā parādījās deviņu jaunu autoru parakstīta deklarācija Mūsu mākslas motīvi, ko bija sacerējis latviešu Mallarmē — Jānis Akuraters. Deklarāciju parakstīja: Jānis Akuraters, Kārlis Skalbe, Kārlis Štrāls, Jānis Jaunsudrabiņš, Kārlis Jēkabsons, Kārlis Krūza, Augusts Baltpurviņš, Edvārds Cālītis un Zemgaliešu Biruta.

Latviešu pirmie simbolisti pasludināja, ka rakstniekam ir tiesības būt neatkarīgam no politikas un un politisko partiju diktāta, diezgan vaļīgi aizstāvot māksla mākslai principu. Dzelminiekiem skaudri uzbruka marksisti, kas atzina tikai vienu — „šķiru mākslu".

Latviešu simbolistiem, kuŗus nesaudzīgi apkaŗoja marksisti, bet dedzīgi aizstāvēja Miķelis Valters un Viktors Eglītis, bija lieli nopelni latvju nacionālās idejas attīstībā un atbalstīšanā. Varētu jautāt: kā tas iespējams? Rakstnieks, kas pasludinājis, ka atraisās no katra pienākuma pret sabiedrību, pēkšņi izšķiļas par nacionālās idejas paudēju un savas tautas pienākuma izteicēju? Atbilde ir tikpat vienkārša, cik jautājums liekas paradoksāls. Izlēmis un pasludinājis, ka dzejniekam nav jāveic sabiedriski pasūtinājumi, izziņojis atklātībai savu katēgorisko atteikumu, savu non possumus partijām, valdībai un baznīcai, ka turpmāk nepieņems pavēles un pasūtinājumus, latviešu dzejnieks atzina savas tikumiskās tiesības gremdēties sevī, lai ieklausītos vissmalkākajās dzīvības skaņās sevī, atraisoties no visa ārišķīgā, no visa svešā.

Un ko tāds latvju dzejnieks savas dvēseles dzelmēs atrada? Viņš tur atrada vismaigāko tēvijas mīlestību, visciešākās saites ar savu tautu un savu tēvzemi. Kārlis Skalbe tam ir spilgtākais paraugs. Mūsu smalkākais liriķis, kas savās Pārdomās saka:

Sapņos un pārdomās paiet man dienas,
dzejolī Veļu laikā vēstī:

Dzīvot, dzīvot grib Latvijas dēli,
Lieli sapņi tos mūžībā aiznes —
Ko viņiem dzīve skaudīgi liedza,
Prasīs viņi pie mūžības galda.
Pieminiet mirušos mirušo dienā,
Varoņus savus pieminiet dzīvus!
Nebeigs cīnīties Latvijas dēli,
Ellē pašā tie gatavi nokāpt,
Droši sist ar dūri uz galda,
Prasīt Latvijas tiesu un daļu.

(Turpinājums sekos).

*) Ogists, grāfs de Viljē de Lil-Adams (Lisle-Adam, 1840—1889) bija senas franču dzimtas atvase. Viens no viņa senčiem — Jeruzalemes Sv. Jāņa ordeņa lielmestrs izturēja sultāna Sulimana uzbrukumu Rodās. Kārlis V piešķīra viņa ordenim Maltas salu.

**) Valdemārs Irbe (1893—1944) gleznotājs pastelists, Madernieka skolnieks, baskājis.

Mūsu dzimtenei un karavīriem veltīts rakstnieku cēliens

(Nobeigums)

Pēc īsa starpbrīža, otro programmas daļu sākot, DV priekšnieks Vilis Hazners pasniedza „jaunatrastai" dzejniecei Gunai Ikonai, kas dzīvo Toronto, DV izsludināto balvu literātūrā. Par „jaunatrastu" dzejnieci Gunu līdz šim viņa vēl nekur nebija publicējusies. Viņa gan jau bija darbojusies kā gleznotāja, bet savu dzejnieces talantu bija slēpusi. Tomēr viņas pirmo vēl neizdoto, bet sakopoto dzeju krājumu „Kodols" DV žūrijas komisija literātūrā bija atzinusi par balvas cienīgu. Saņēmusi naudas balvu, ($250.00) Guna Ikona to turpat nodeva atpakaļ kā ziedojumu DV nacionālās darbības fondam. Pēc tam viņa nolasīja 4 dzejoļus „Vēlējumies", Nosebot, Tālumi un Lidoņas. Guna Ikona meklē jaunus ceļus kā glezniecībā, tā dzejā, un viņas dzeja šķiet skaistuma un dzimtenes mīlestības apgarota, kas izskan dzejolī Lidoņi ar vārdiem „Atgriezīsimies, kad kusīs, kad ledus Latvijā kusīs."

Šoreiz pēc dzejas dzirdējām atkal dzeju. To gan nelasīja pati autore Aina Kraujiete no Ņujorkas — viņa pati bija klausītājos, jo apgalvo, ka viņas balss esot pārāk klusa, lai to varētu sadzirdēt, bet viņas dzeju, ko lasīja viņas dzīvesbiedrs Viktors Neimanis, mēs sen jau esam sadzirdējuši un dziļi izjutuši. Viņas pirmās dzejas impresijas radās tad, kad latviešu leģionāri apsmieti un nopulgoti atgriezās Vācijas nometnēs. Tam bija veltīti pirmie trīs dzejoļi. Smeldzīgās rindās varēja just, ka dzejniecei dziļi sāp latviešu tautas liktenis. Ainas Kraujietes dzejā, kā to varēja saklausīt arī tālākā lasījumā, tagadnes pārdzīvojums savijas ar dziļi latvisko — dzimtenes motīviem. Spilgts piemērs tam bija nolasītais dzejolis „Montaža ar mellenēm". Formā Kraujietes dzeja ir ļoti gleznaina, tematikā svaiga un daudzpusīga. Lasījumu V. Neimanis beidza ar dzejoli „Divas māsas", kas ir viens no skaistākiem viņas nesen iznākušā trešā dzejoļu krājumā „Kristalls un māls", un ar jaunu, nesen sarakstītu dzejoli, kas radies sakarā ar lietuviešu jūrnieka Kudirkas izdošanu krieviem.

Pēc dzejas atkal proza. Šoreiz publikas priekšā stājās pazīstamais rakstnieks, Latv. preses biedrības vicepriekšsēdis un Čikagas - Milvoku kopas priekšnieks Kārlis Ķezbers no Čikagas. Kārļa Ķezbera grāmatu pūrā ir jau 9 gramatas — stāsti, romāni, noveles. Viņš vienīgais saņēmis 2 ģen. Goppera fonda godalgas par jaunatnei veltītiem darbiem. Kārlis Ķezbers, līdzīgi Hugo Puriņam, stāstā „Spēka koks" pieskārās dzimtenes apciemoju mu problēmai. Viņa stāstījums, kā parasti, ir ļoti dzīvs un klausītāji gara acīm skatīja, kā dzimtenē satiekas 2 latvieši, bijušais partizāns un tagadējais trimdinieks ar niknāko partizānu apkarotāju, tagadējo partijas vīru. Abi viņi sadzer un sadzied, jusdamies lieliski, jo, lūk, tagad nav vairs par ko cīnīties, viņi izskatās un jūtas kā brāļi. Bet šo „brāļu" starpā guļ asins jūra. Stāsta galvenā persona ir jauns kolhoznieks, kas vēro abus „brāļus" un kuram liekas, ka gaiss istabā ir sasmacis. Viņš meklē atbildi jautājumam, kas kliedz viņā, bet pat debesis nedod atbildi. Vecai ābelei piespiedies, jauneklis gūst spēku un čukst: „Mēs izturēsim!" Skaists stāsts ar dziļu ideju un ticību jaunatnes ideālismam.

Tālāk dzirdējām 2 dzeju grāmatu autoru dzejnieku Valdi Krāslavieti no Čikagas. Brīvprātīgi aizgājis cīņā par dzimteni, viņš no kara lauka atgriezās kā invalids un tomēr garīgi neievainots. Vēl tagad viņam dzied dzimtās zemes cīruļi, un šo cīruļu dziesmu tas spēj nodot arī mums, Valdis Krāslavietis ir ļoti daudzpusīgs dzejnieks. Viņa dzeja vienmēr oriģināla un man gribētos teikt, vienreizēja, lielāko tiesu ar dziļu domu arī zem rotaļīgā humora vai viegla sarkasma plīvura. Viņš iesāka lasījumu ar filozofiski - patriotisku dzejoli — Lasot ierakstus kapakmeņos — pārdomas staigājot kapsētā, kur „aprakta pasaules sirdsapziņa". — Īpatnējā insektu sarunas veidā risinājās nākošie 3

(Nobeigums 4. lpp.)

Sniedze Grante

Esmu atlauzts zars —
nomests pasaulei zem kājām;
ne saknes dzīt,
ne lapas raisīt.

Mans Dzīvības koks vētrās spīvs
Saulgriežus cerē . . .
Sniegos un saltumā —
Saulgriežus cerē.

Laiks dārdēdams
atlauzto zaru putekļos mals.
Saulgriežu cerētājs —
cauri nedienai augs.

Emma Kalniņa

Godinājums latviešu karavīram

DV 2. GLOBĀLO DIENU APOTEOZE LIELĀ JUNDA — TĒVU ZEME

ROYAL YORK VIESNĪCĀ TORONTO

Lielo svētku notikums liecināja, ka izkliedētai latviešu tautai vēl arvien pieder kaut kas neatņemams. Tā ir mīlestība uz savu karavīru. Lielo tautu pulkā apmulsuši, sāpināti, darbodamies ar savām labajām un sliktajām domām, slavējamiem un peļamiem tikumiem; dažreiz pavisam ērti juzdamies svešā zemē, kā savās mājās, mēs savu mīlestību uz pelēkajiem, stiprajiem latviešu cīnītājiem, ikdienā piemirstam. Bet ir dienas un mirkļi, kad zinām, ka neko nemīlam tik stipri kā savas zemes brīvību, savu tautas dziesmu un savu karavīru. Mīlestība staigājusi tautai līdzi dzimtenē esot un arī tās garajās gaitās svešumā.

Brīvās slāpes ir tikpat vecas kā cilvēce. Par tām stāsta jau Prometeja teika. Tautas dziesma latviešiem skan līdzi viņu bērnu dienu soļiem. Tās dzied arī par senlatviešu karotājiem. Lielās Jundas vakarā svētku viesi satikās ar tiem latviešu karavīriem, kas vēl dzīvi un brīvi. Tiem nav vēl sadzijušas visas kaujās gūtās vainas laikā, kas garāks par ceturtdaļu gadsimta. Tiem ir arī brūces, kas nedzīst. Tās nekad nesadzija arī teiksmainajam Prometējam, ko viņa saites grieza un tam lika asinot.

Lielās Jundas brīžos no jauna sirdis sēja kādas saites ar savu karavīru. Tās pieder sirdij kā likumi, tikpat veci kā brīvības saucieni. Latvietis pazīst šo saucienu tikpat ilgi kā savu tautas dziesmu, ko nevar tulkot un pateikt citās valodās visas pasaules gudrie vārda mākslas tulki. Tāpat visas pasaules gudrie vēsturnieki un psichologi nevar rakstīt un izpētīt mūsu karavīru... Latviešu cīnītāju apbrīno pat lielo tautu rūdītie kara mākslas pratēji. Neviens nespēj pateikt, kas tautas sirdī sien pie viņas karavīriem, tāpat kā nevar pateikt un izpētīt tautas dziesmas savādo spēku un skaistumu.

Nezin, vai kad bijis kāds uzvedums ārpus dzimtenes pēckara gados, kad vienkopus bijuši vīri, kas savas balsis priekšnesumos dzirdējuši pirmo reizi pēc bērnības skaitītās Ziemsvētku dziesmiņas pie eglītes... Dažs no viņiem skaļāk iesaucies, lai pārliecīgu kaujas troksni, dažs tikai ievainojuma sāpēs kliedzot... Lielās Jundas vīru balsis neaizmirsīs vēl ilgi, kas tās dzirdējuši. Tās runāja par kādu liecību, ko nevar atspēkot visas pasaules tiesas. Izkliedētās tautas pulciņš klausījās un mēmi teica līdzi liecības vārdus: „Mēs neaizmirstam."

Šie vārdi bijuši tie, kas latviešu iemīļotajam skatuves māksliniekam Reinim Birzgalim kopā ar Bostonas skatuvniekiem Rasmu Birzgali, Maiju Grīnbušu, Mirdzu Melkerti, Vitoldu Vītolu, Gunāru Straumēnu likuši no Bostonas līdz Toronto sasniegties rokām lielajam svētku darbam. Toronto tiem rokas darbam pievienoja Daugavas Vanagu teātrinieki, jaunieši, Hamiltonas Daugavas Vanagu vīri, arī skolēni. Viņu vidū bija jaunekļi, kas karu pazīst tikai no vēstures un nostāstiem. Daudzi runāja uzveduma dziesminieku vārdiem, daudzi klusēja un klausījās vārdos, kas Lielās Jundas uzvedumā skanēja citādi nekā citos uzvedumos un citādi, kā grāmatas lappusēs lasot. Uzņēmumā piedalījās arī dažs senās cīņās krituša kareivja mazbērns un svešumā dzimis cīnītāja bērns...

Tiem līdzās bija vīri, kam cīņu vietās ierakumu smiltis aizslāpējušas balsis. Bēgļu ainā sirmgalvis, lūgšanu skaitot, sev pie pleca bija piespiedis pusaudža vaigu. Vēstures lappuses atdzīvojās ar seno cīņu vadoņiem un Toronto latvieši priekā un lepnumā samājās galvām, ka Toronto runātāji Edgars Ābele, Rūdolfs Purvs, Arnolds Putniņš runā skanīgāk kā jebkad dzirdēts...

Tie bija tautas nemirstīgie dzejnieku darbi, kas visam deva vienreizīgu iezīmību. Tie bija arī atraisījuši jaunās balsis, kā Jāņa Zvanītāja un Imanta Purva. Daudz darba un pašaizliedzības tiem bija devis Reiņa Birzgaļa palīgs Ernests Jurševskis.

Ar dziesmām Daugavas Vanagu vīru koris mainīja skaņās kauju trokšņiem un bērniem sirēnu skaņām. To iedzīvināšana technikā liecināja par kādām neredzamām darba rokām, bez kā uzvedums nevarēja notikt. Šīs rokas piederēja Imantam Ķipim. Gleznotāji Arnolds Nulītis, Valdis Vare un Uģis Brūveris krāšņā mainīja ainas no senatnes, līdz gruvešu un drupu ainām, līdz karogam, mākoņos sniedzoties. Ar gleznotājiem sadarbojās techniskā ietvērumā Verners Cinis un Jānis Liģers. Gaismās mainīgs un precīzs bija gaismotājs Valdis Turķis.

Edvards Virza, Kārlis Skalbe, Aleksandrs Čaks, Rainis, Andrejs Eglītis jau sen rakstījuši savus vārdus tautai un viņas cīnītājiem. Skaļi tos svētku viesiem atkārtoja dzejnieks ar Vitolda Vītola runājumu, jauneklis — Gunārs Straumēns, jaunava — Rasma Birzgale, sieva — Mirdza Melkerte, pirmā teicēja Maija Grīnbuša, otrā teicēja Marta Sala. Karavīrs - bālēliņš bija Silvestrs Lambergs.

Reiņa Birzgaļa mirstošais kareivis pēdējā elpas vilcienā sauca apsūdzību pasaulei un viņas aklumam. Visi Lielās Jundas vārdos, skaņām un dziesmās klausīdamies, sevī liecināja par siržu likumiem, kas bieži tiesu un taisnību rakstos teikto var atspēkot ar citu spēka mēru. Šis likums dzīvojis jau tad, kad vēl nebija cilvēku rakstīto likumu.

Lielajā Jundā juta nerakstīto likumu visi, kas atdeva godu saviem karavīriem.

Jaunie asni

„AUSEKLĪTIS" — TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS SESTDIENAS SKOLAS IZDEVUMS, 6. NUMURS 1971.

Latviešu skolai trimdā, kā zināms, ir sevišķi svarīgs uzdevums: mācīt un nostiprināt latviešu valodu un līdz ar to audzināt latviešu bērnus svešā zemē par apzinīgiem latviešiem.

Lai to panāktu, Toronto latviešu biedrības sestdienas skola ir centusies, līdztekus mācībām klasēs, ierosinot bērnus pašdarbībai, izdodot skolēnu žurnālīti „Auseklītis".

Jāatzīstas, patīkams jau ārējais iespaids: glīts, zaļos vāciņos, 35 lappušu izdevums, ar skolas emblēmas zīmējumu.

Vēl patīkamāk, to šķirstot un lasot, iepazīties ar pāri par 40 mazo autoru darbiem, sākot ar 3. pamatskolas klasi un beidzot ar divām parallēlām 8. klasēm.

Pa vidu var papriecāties par bērnu zīmējumiem.

Pašās beigās norādīts, ka „darbiņus sakārtojusi skolotāja B. Kūla". Izdevumu iespiedusi Daina Press Ltd., Toronto.

Jaunākie autori (3. kl.) stāsta sirsnīgā vientiesībā par to, kas viņiem vistuvākais — tētis un māmiņa. Lielākie, vidējās klasēs un augstākajās — 7. un 8. raksta par saviem piedzīvojumiem dažādos gada laikos, sevišķi vasaras brīvlaikā. Citi atstāsta, ko viņi lasījuši, vai ko skolotāji mācījuši Latvijas vēstures un ģeografijas stundās. Tas izteicas gan prozā, gan dzejolīšos.

Pēc skolas pārzines Austras Martinsones īsa aicinājuma pārbaudīt mācību laikā veikto, sākas skolēnu sacerējumi zem Latvijas karoga, ko pāri Latvijas zemes kontūrai zīmējis Gunārs Zūlis, 7a kl. skolnieks. Dzejoli, kā savu ticības apliecinājumu Latvijas nākotnei, parakstījuši 7.a klases skolēni. Tās pašas klases skolnieks Mārtiņš Grimba uzrakstījis nelielu patriotiski iedvesmotu sacerējumu „Nesīsim karogu atpakaļ". Šis „aicinājums" godalgots.

Psīcholoģisks pārdzīvojums par nepaklausību mātei, sods, vainas apziņa un sekojošs izlīdzinājums labi tēlots stāstiņā „Saulaina svētdiena". Autors Jānis Niedra, 7a kl., par to ieguvis pelnītu godalgu. Šis skolnieks devis arī zīmējumu „Launags".

No daudziem šai žurnāliņa numurā ievietotiem dzejoļiem godalgots Astras Maksiņas, 8a klases skolnieces, dzejolis „Aka" kas izceļas ar labu valodu un noskaņu.

Samērā labi padevušies stāstiņi, kam pamatā personiska pieredze, piem., „Ūdens prieks", Gun-

(Beigas 4. lpp.)

JAUNIE TĒLOTĀJI UZVEDUMĀ „TĒVU ZEME"

No kreisās: 4 gadu vecais Kārlis Briedis ar 7 gadīgo māsiņu Zintu, Anna Briede un Ģirts Jansons senlatviešu karavīru ietērpā.

Foto: J. Liģers

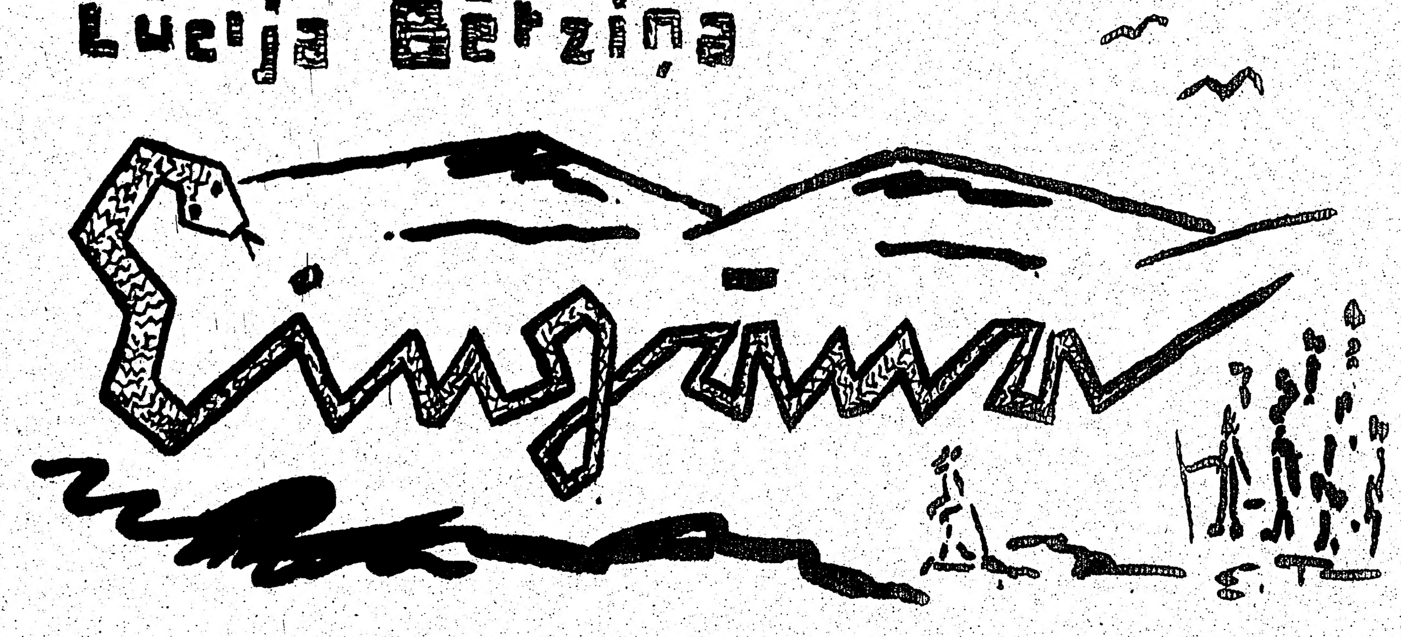

(7. turpinājums)

„Varbūt," teica Anna šaubīdamās, „ja nu tā ilgi skatās uz līnijām." „Jā, vajag daudz laika," Stefans aizcirta grāmatu. „Bet ja jums patīk piecpadsmitā gadsimteņa māksla, tad arī tāda grāmata man ir.' Viņš ielika Annai rokās grāmatu par italiešu mākslu.

Anna atšķīra lappusi, kas rādīja „Veneras dzimšanas" reprodukciju.

„Nu jā, es jau domāju, ka atradīsit kaut ko tādu, kas visiem pazīstams. Kāpēc nepūlaties izkopt pati savu gaumi? Jūs sekojat pūļa gaumei vai arī sava mākslas profesora gaumei."

„Laikam tāpēc, ka dzīve ir pārāk īsa, lai izkoptu pati savu gaumi. Tāpēc mēs parasti par skaistu uzskatām to, ko citi jau novērtējuši tādu."

„Hā... cilvēks ir pūļa radījums. Vienmēr un visur tikai ļaužu masas vērtējums. Tā ir masu suģestija. Ļaudis nespriež patstāvīgi. Kā ar to pašu Monu Lizu. Tūristi skrien bariem, lai viņu redzētu. Nav jau slikts darbiņš, bet ir daudz tādu, kas interesantāki un man personīgi pasaka vairāk."

Aizstāvēdams savus uzskatus mākslā, Stefans iekaisa. Viņš, šķiet, nepieļāva pretimrunāšanu. Izbrīnījusies Anna klausījās viņa enerģiskajā valodā. Aizmirsusi, ka viņam bija sievišķīgi mazas rokas un kājas, ka viņš kustējās ar vīrietim neparasti graciozām, gandrīz komiskām kustībām, tā redzēja, ka viņa brūnajās acīs dega aizrautīga, jūsmīga liesma. Annai tas patika. Te nu beidzot viņa bija atradusi cilvēku, kas interesējās par mākslu un mūziku, kas savus sūri iekrātos grašus nelika vis bankā, bet izdeva par grāmatām un dārgām platēm. Šai pelēkajā nometnē bija mākslas entuziasts un neparastās mākslas meklētājs un aizstāvis! Visa nometne pēkšņi šķita kļuvusi daudz interesantāka. Tajā bija vismaz kāds, kam rūpēja veās pasaules kultūra un tās mākslas sasniegumi.

7.

Eiropu atstājot, Anna bija iedomājusies Austrāliju kā zemi ar jaunām pilsētām, glīti koptiem ciemiem, lielām farmām ar tūkstošām aitu un farmeru skaistām, pilīm līdzīgām mājām. Viņa nebija sagatavojusies tik neapkoptai un jēlai zemei. Pionieru zemei!

Tiesa, savā īsajā pastāvēšanas laikā austrālieši bija paveikuši apbrīnojami daudz. Okeana malā tie bija uzcēluši miljonu pilsētas, bija likuši tūkstošām jūdžu dzelzceļa sliedes, cēluši neskaitāmus tiltus, asfaltējuši ceļus pāri milzīgajam kontinentam. Taču šo zemes iekarošanas darbu tie bija darījuši, zemi neiemīlēdami, nemēģinādami piemēroties zemes īpatnējai dabai, un savā darbā bija rādījusi maz skaistuma izjūtas. Nedaudzie austrālieši, ar kuriem Annai nācās saskarties, bija laipni un izpalīdzīgi ļaudis, bet laipnība bija tikai ārējā čaula. Bija grūti zināt, kas slēpās aiz tās. Laipnība bija tikai maska. Kādreiz likās, ka nekādu emociju šiem ļaudīm nebija. Nebija dziļuma, nebija dvēseles.

Ilgas pēc Eiropas kādreiz bija kā fiziskas sāpes. Kāpēc vajadzēja Eiropu atstāt? Atstāt izpostīto, nabadzīgo Eiropu, pārraut visas saites ar pagātni! Šai zemei pagātnes nebija. Vai bija nākotne? Bija tikai tāda bezlaika mūžības izjūta, it kā laikam šai zemē nebūtu nozīmes. Viss bija tīts zeltainā saules gaismā. kas vienpatīga smīnēja par nožēlojamu sīkbūtņu pūlēm radīt kaut ko, kas varētu prasīt lielākas pūles. Cilvēks dzīvoja vienai dienai. Tas dzīvoja mirklim. Īsā diena bija patīkami jāpavada. Nebija laika nodoties prātojumiem, dziļākām pārdomām, nebija arī laika daudz domāt par citiem un viņu problēmām. Dzīve bija acumirkļa baudai un nevis dvēseles kopšanai.

Bija uzceltas mētropoles, bija uzceltas pārtikušas lauku pilsētas, bet ar pilsētām, tāpat kā šīs zemes ļaudīm, trūka dvēseles; tukšumam apkārt bija tikai ārējā čaula. Lielās pilsētas pie skaistajiem okeana ūdeņiem šķita bez vidus, bez kodola.

Bet ko deva šādas domas? Ceļa atpakaļ vairs nebija. Bija jādzīvo šai zemē, un jo mazāk kāds gaudās, jo labāk un vieglāk tam klājās.

No citiem latviešiem Annai arī bieži nācās dzirdēt kritiskas piezīmes par šo zemi. Tiem Austrālijas daba likās sveša un atbaidīga; austrālieši paši atstāja netaktisku ļaužu iespaidu. Manieres tiem bieži bija strupas un neizkoptas. No problēmām, kas eiropiešiem likās svarīgas un nopietnas, tie atkratījās ar vieglu plecu pacelšanu, kas nozīmēja: „kas man par daļu", vai atkal (eiropiešiem par lielu izbrīnu) sarežģītus jautājumus atrisināja veikli un ātri, bez liekvārdības, bez piepūles, nenogaidot priekšnieka pavēli — izlēma lietas paši, paļaudamies uz savu iniciātīvu.

Sākumā eiropieši nevarēja atradināties no savām, Eiropā ieaudzinātajām, paražām. Viena no tām bija pastaigāšanās. Pastaigāšanās pēc vakariņām. Iebaudījuši savas pamatīgās vakariņas, daļa 'maigrantu', kā vietējie viņus sauca, plūda laukā pa lielajiem nometnes vārtiem un sakārtojās svarīgajai promenādei uz gludā, asfaltētā autoceļa. Turp un atpakaļ, nesteigdamies, divas rindas staigātāju virzījās līdz tuvākajam meža stūrim un tad tikpat lēnā gaitā kustējās atpakaļ. Ceļš bija patumsā, to vāji apgaismoja nometnes spuldzes un starmeši, bet 'maigrantus' tas netraucēja; subtropiskajā puskrēslā jaunie vīrieši varēja apskatīt nometnes meitenes, kas nāca tiem pretim. Vakara promenādēs visvairāk piedalījās ieceļotāji no Eiropas dienvidu zemēm, bet starp tumšajiem dienvidniekiem bija redzami arī slaidāki un blondāki ziemeļnieki.

Promenādes publika, aizrāvusies ar pretimnācēju aplūkošanu, aizmirsa, ka ceļi Austrālijā nebija domāti svinīgām vakara pastaigām, tie bija izveidoti ātrai un dzīvai satiksmei. Autobraucēji, kas lietāja šo ceļu, nevarēja saprast, kādēļ ap nometnes vārtiem drūzmējās tik daudz ļaužu, kas aizņēma visu plato ceļu, neļaujot braucējiem tikt nometnei garām. Zibsnīdami lielām un mazām spuldzēm, tie bija spiesti samazināt ātrumu; bremzēm iekaucoties, mašīnu vadītāji pēdējā brīdī savaldīja spēkratus, kad tie lielā ātrumā, izdrāžoties no tumšā meža stūra, sastapās ar melno, lēni plūstošo ļaužu masu. Vakara klusumā līdz ļaužu pārpildītajam ceļam atskanēja skaļruņu bļerkstošās pamācības, brīdinādamas staigātājus no briesmām, kas tiem draudēja uz šosejas, un mācīdamas tos, ka ceļš nav domāts iešanai. Bļaurīgos skaļruņus neviens neievēroja; viena daļa staigātāju nesaprata angļu valodā teikto, citi pamācībām nepievērsa uzmanības, jo skaļruņi darbojās visu dienu, — vai tad varēja vienmēr klausīties, ko teica nometnes administrācija.

Svētdienu pēcpusdienās staigātāju bariņi atšķīrās no vakara publikas. Pastaigās tad devās veselas ģimenes: bērni un pusaudži, veceēvi un vecāsmātes. Tikpat lēni un svinīgi kā staigātāji vakaros tie atstāja nometni un devās mežā. Šādas pastaigas vienmēr modināja vietējo austrāliešu izbrīnu. Šai zemē neviens nekur nekad kājām negāja. Ja vajadzēja pārvarēt lielākus attālumus, lietāja spēkratus; ja farmeriem vajadzēja pārskatīt laukus, un ganības, tie to izdarīja jāšus. Attālumi bija par lieliem, lai ceļus veiktu kājām.

Arī latviešu emigranti svētdienās labprāt gāja staigāt. Parasti salasījās lielāks bariņš tautiešu, kas, triecot un smejoties, pāris stundu patīkami pavadīja laiku. Staigājot pārrunāja nesenos laikus Vācijā, kritizēja Austrāliju un kala plānus nākotnei. Vīrieši ātri vien izveidoja savu grupiņu, jo tiem bija pārrunājami svarīgi jautājumi — kā ātri un viegli tikt pie naudas. Sievietes un bērni tad bija atstāti saviem sarunu tematiem.

(Turpinājums sekos)

Aprūpes līdzekļi lietojami arī jaunatnes audzināšanai

Daugavas Vanagu aprūpes darbinieku sanāksme Toronto

DV 2. globālo dienu darba nedēļas trešajā dienā, 30. jūnijā, pēc vanadžu sanāksmes DV namā Toronto pēcpusdienā pulcējās organizācijas aprūpes darbinieki, lai izvērtētu līdzšinējo darbu, pārrunātu turpmāk veicamo un apspriestu ierosinājumus DV centrālās valdes sēdei. Šai sanāksmē bija vismazākais dalībnieku skaits no visām darba nedēļas sēdēm, tikai nedaudz vairāk par 20, gandrīz vai vienīgi tiešie aprūpes lauka darbinieki.

Sanāksmi vadīja DV centrālās valdes aprūpes nozares vadītājs J. Utināns no ASV, atklāšanas uzrunā pakavējoties pie DV organizācijas aprūpes darba sākuma, tālākās attīstības un pašreizējā stāvokļa, kad ieviesta centralizēta aprūpes sistēma visas organizācijas mērogā. Runājot par aprūpes darbu vispār, J. Utināns atzina, ka pagājušajā gadā tas risinājies bez sevišķām grūtībām, jo visās DV darbības zemēs vajadzību apmierināšanai līdzekļu bijis pietiekami. „Uzticību un atbalstu tautiešiem savam darbam esam paturējuši.' Uz to norāda tas, ka dažās zemēs ieņemtas pat rekordsummas. Vairojušās arī aprūpes līdzekļu rezerves kā nodrošinājums nākotnei", konstatēja J. Utināns. Viņš aizrādīja, ka Anglijas DVF visas aprūpes vajadzības spējis apmierināt vienīgi no biedru maksām un saimniecisko uzņēmu, galvenokārt klubu peļņas, bez ziedojumu vākšanas, izņemot līdzekļus palīdzībai aiz dzelzs aizkara.

Prakse rāda, — turpināja J. Utināns, — ka materiālajā aprūpē līdzekļu pietiktu, taupīgi saimniekojot, bet bieži to pietrūkst jaunatnes pasākumu atbalstīšanai, galvenokārt latviskās izglītības iegūšanai, kas pēc līdzekļu sadalījuma būtu sedzami no organizācijas līdzekļiem, neskarot aprūpei domātos. ASV DV apvienību delegātu sapulce jau 1969. gadā, atzīstot latviskās audzināšanas un nākotnes kultūras un sabiedrisko darbinieku sagatavošanas lielo nozīmi, nolēma segt no aprūpes līdzekļiem pilnībā vai daļēji skolas un dalības maksas latviskās izglītības iegūšanas pasākumos tiem bērniem un jauniešiem, kuru vecāki paši to nespētu. Tā kā līdzīga problēma pastāv arī citās zemēs, J. Utināns atzina, ka šī jautājuma nokārtošanai nepieciešams centrālās valdes vienveida lēmums, piebilstot, ka tas pats attiecināms arī uz kultūrālo aprūpi. — Šo jautājumu pārrunājot, sanāksme atzina, ka, lai sekmētu bērnu un jauniešu saglabāšanu latvietībai, būtu paplašināms DV organizācijas aprūpes lauks, DV centrālajai valdei atļaujot turpmāk no aprūpes līdzekļiem atbalstīt to bērnu un jauniešu latviskās izglītības iegūšanu, kuru vecāki paši to materiāli nespēj nodrošināt, jo tas nepieciešams jauniešu latviskajai audzināšanai. Šis bija pirmais atzinums, kuru sanāksme nolēma kā ierosinājumu iesniegt centrālās valdes izlemšanai.

Rietumvācijas DV valdes sekretārs un kasieris A. Mežals savukārt sniedza plašu un skaitļiem bagātu pārskatu par invalidu aprūpi un dažādajām valdības pensijām, kuras kara veterāniem, invalidiem un citiem nodrošina Rietumvācijas sociālā likumdišana. Daļu no šīm pensijām un atbalstiem var saņemt arī latviešu kara veterāni un invalidi, kuri no Vācijas izceļojuši un tagad dzīvo citās zemēs. A. Mežals informēja, ka Vācijas DV aprūpes nozares kartotēkā šāgada 1. janvārī bija reģistrēti 1318 aprūpējamie, no tiem 1055 invalidi, 98 karavīru atraitnes, 88 bez vēsts pazudušo karavīru vecāki, 46 chroniski slimie un negadījumos cietušie, 19 bij. karavīru vecāki, kas pārsnieguši 65 gadu vecumu, 11 pusbāreņi un 1 bērenis. Gada laikā aprūpējamo skaits samazinājies par 25. Vienreizēji pabalsti izmaksāti 292 gadījumos, kopsummā par 14.532,10 vācu markām (DM), regulāros pabalstos 55—60 ģimeņu vienībām kopīgi izmaksātas 12.248,40 DM, bet pabalstos pēc norādījumiem — 35.221,64 DM. Zemes valdes rīkotajās ziedojumu vākšanas akcijās saņemtas 4782,38 DM, 14. jūnija akcijā, kas domāta līdzekļu iegūšanai palīdzībai aiz dzelzs aizkara un pilnos apmēros arī nodotas šai vajadzībai, bet 5778,20 DM Ziemsvētku akcijā, kas domāta vietējai palīdzībai. Bez tam aprūpes nozare izkārtojusi plaša apjoma loteriju, kas devusi 9199,20 DM atlikumu kultūras darba veicināšanai.

Pārrunājot J. Mežala ziņojumu, sanāksme pieņēma otru atzinumu, kas kā ierosinājums iesniedzams centrālās valdes sēdei: Lai taupītu organizācijas līdzekļus, atzīt un visām zemēm norādīt, ka vislielākā vērība veltījama atsevišķo zemju sociālajā likumdošanā paredzēto pabalstu izmantošanai, jo līdz šim daudz iespēju šai ziņā vēl palikušas neizmantotas.

Visai plašas un dedzīgas debates izraisījās jautājumā par palīdzību tautiešiem okupētajā Latvijā un izsūtījumā, it sevišķi par palīdzības saiņu sūtīšanu, kura pašreiz izkārtota arī divu zemju iesaistīšanu šai darbā: palīdzības saiņus tautiešiem aiz dzelzs aizkara izsūta „Imanta Parcel Service" Dānijā, bet šo darbu koordinē un saiņu pasūtījumus no atsevišķo DV zemju valdēm šim latviešu uzņēmumam, kuras īpašniece ir Enita Reitmane, nodod Zviedrijas DV valdes palīdzības nozare sazinā ar DV centrālās valdes aprūpes nozares vadītāju. Pārrunās par šo sistēmu izraisījās maza disonance, galvenokārt pārpratuma rezultātā.

Piezīmējams, ka pērnajā gadā palīdzībai aiz dzelzs priekškara nosūtīti 96 saiņi 8573,60 ASV dol. kopvērtībā, ziedojumos šai vajadzībai saņemti 10.788,65 dol., bet atlikums no iepriekšējā gada bijis 6462,80 dol. ASV DV valdes uzdevumā nosūtīti 57 saiņi, Rietumvācijas — 17, Austrālijas 10, Kanadas 7, Zviedrijas 4 un Anglijas — 1. Atsevišķās zemes palīdzībai aiz dzelzs priekškara pērn nodevušas: ASV 5000 dol., Rietumvācija 2394,37 dol., Austrālija 1897,97 dol., Anglija 1199.81 dol. un Kanada 296,50 dol. Atlikums uz šāgada 1. janvāri bija 8677,85 dol., no kuriem Zviedrijas valdes ziņā ir vēl 4238,61 dol., bet pie Imantas saiņu nosūtīšanas uzņēmuma atrodas 4439,24 dol.

Sanāksmē pārrunāja arī jau tik bieži, bet visai nesekmīgi cilāto testamentu jautājumu, par ko jau daudz runāts ne tikai DV, bet arī citās latviešu organizācijās un draudzēs. J. Utināns vēlreiz uzsvēra faktu, ka daudzi latvieši, kuriem nav piederīgo, pirms miršanas nav padomājuši par testamentu, kā rezultātā visa viņu manta un iekrātie līdzekļi pāriet attiecīgās zemes valdības īpašumā, kura mirušā apbedīšanai, kaut tas atstājis prāvus ietaupījumus un citas vērtības, parasti atvēl tikai visminimālāko summu. „Ar iepriekš nokārtotiem testamentāriem novēlējumiem mirušo bezpiederīgo tautiešu darba augļi varētu palikt, ja ne DV organizācijas darba sekmēšanai, tad kādai citai organizācijai, draudzei, latviskam pasākumam vai latviešu vispārējās kopības labumam," norādīja J. Utināns. Sanāksme šai sakarā pieņēma trešo centrālajai valdei iesniedzamo ierosinājumu — vēl lūgt un aicināt tautiešus laikus padomāt par savas mantas testamentāriem novēlējumiem, lai tā nepaliktu svešiniekiem, pašiem latviešiem trūkstot līdzekļiem daudzu nozīmīgu uzdevumu, ieceru un pasākumu veikšanai.

Zg.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 174, Ont.

tel. 924-2775

m a k s ā

5¼% PAR NOGULDĪJUMIEM

6% PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās līdz 15. septembrim s l ē g t s.

MŪSU DZIMTENEI . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

dzejoļi ar virsrakstu Insekta sīkšana. Īsti „krāslaviski" izskanēja mēslu vaboles vārdi: „Pēdējā laikā man ļoti daudz darba", un lapsenes slēdziens: „Ielaisties ar simtkāji! Tas atkal pierāda, cik nenosvērta mūsu jaunatne!" 3 dzejoļi ar virsrakstu Tā lielā izklīšana, tvēra mūsu trimdas traģiku, trāpīgai satirai savijoties ar smeldzi.

Rakstnieku cēlienu nobeidza jaunās paaudzes dzejnieks Jānis Kļaviņš no Voterlū. Dzeja ir viena no Jāņa Kļaviņa mīlestībām. Viņš nesen beidzis angļu literatūras studijas un raksta gan angļu, gan latviešu valodā. Viņa latviešu dzeja ir viņa skaistākais devums mūsu tautai. Jaunais dzejnieks izcēlās ne tikai ar labu lasījumu, bet arī ar lielu vārdu un domu bagātību un gleznainu valodu. Jāņa Kļaviņa dzeja uzbur gleznas un rada pārdomas. Tādas radīja dzejolis, veltīts īru drāmaturgam, kā arī otrs Mēs esam Dievi. Dzejoli Šai klusajā naktī, varētu saukt par mīlestības dzeju, bet mīlestības motīvs tur savijas ar ilgām pēc dabas, pēc zemes. Savā dzejā Jānis Kļaviņš prasa: „Vai tu redzi, kādā tuksnesī esam nonākuši?" „Kādā akmens sprostā." „Maz ir vietas, kur varam vēl sajust zemi". Ilgās pēc dabas viņš redz kā „namu acīs plaukst ziedi". Tā reālais viņa dzejā savijas ar sirreālo.

Šis rakstnieku cēliens viss bija veltīts mūsu karavīriem un mūsu dzimtenei. Tas izskanēja ar pēdējiem jaunās paaudzes dzejnieka Jāņa Kļaviņa vārdiem dzejolī Mēs sūtām izlūkus uz mēnesi, dodamies jaunajā Odisejā „ar cerībām, ka vēlreiz atradīsim to ceļu, kas ved uz mājām".

Ja šo ceļu meklē mūsu jaunās paaudzes dzejnieki un rakstnieki, tad var droši ticēt, ka mēs to tiešām reiz atkal atradīsim.

L. Auzāne-Tīcmane

Aina no skeča „Ķemermiestiņā" DV 2. globālo dienu Kanaku vakarā. Kanaks A. Lucs seko „skaista jai Anniņai" — M. Bērziņai.

Foto: J. Ligers

Izdevies latviešu . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

R. Makarēvics — saksofons un akordeons, kapelmeistars A. Grīnbergs — akordeons) no Hamiltonas. Arī viņu prasme spēlēt pievilka apmeklētājus, kas ciena dejošanu, kaut „krodziņa" bārā bija nevis latviski, bet viegli un stiprāki kanadiešu dzērieni. Virtuves galvenā saimniece bija divu pasākumā aktīvi iesaistītu jauniešu māte O. Šmite, bet ēdienu sagādi pārzināja un pārraudzīja Dace Vare, viesus apkalpojot krietnam palīdžu skaitam, no šī darba nevairoties pat rīcības komitejas galvenajām amatpersonām, piemēram, sekretārei Dainai Siliņai, tāpat kā priekšsēdis Juris Zivtiņa bieži bija redzams darbojamies vienā vai otrā bārā. Tas bija sevišķi patīkami, ka rīcības komitejas locekļi (pie tiem piederēja vēl administrātors Richards Ārgals un informācijas un publicistikas pārzine Astrīde Čopa) „stājās ierindā" visur, pat „vismelnākajos" pienākumos, kur tieši trūka darba roku, tomēr nezaudējot pārskatu par visa gludo norisi un organizēšanas labu plūdumu. Sagatavošanas darbu uzsākot, rīcības komitejā par priekšsēža vietnieku vēl darbojās arī Namejs Batraks, kas Karavānas organizētāju rīkotajā preses pieņemšanā 2. jūnijā Royal York viesnīcā pie galda ar raksturīgiem latviskiem etniskiem priekšmetiem veica „Rīgas pilsētas galvas" pienākumus ar „amata ķēdi" kaklā, bet „Rīgai" atverot durvis apmeklētāju tūkstošiem, dažu starpgadījumu dēļ no pienākumiem bija atbrīvots, piedaloties tikai priekšnesumos. Viesus saņēma smaidīgā „Miss Rīga" Rudīte Jansone, kura vienmēr bija sastopama Latviešu namā, visbiežāk pie galda, kur apmeklētāju ceļojuma pasēs iespieda „Rīgas vīzu" un dalīja dažādus propagandas materiālus par Latviju.

Virtuves priekšniece O. Šmite izteicās, ka apmeklētāji sākumā visvairāk pieprasījuši silto ēdienu ar skābiem kāpostiem, bet tad spēji interese par tiem zudusi, jo tādi bija dabūjami arī citu etnisko grupu paviljonos, tā vietā sākot vairāk nogaršot pīrādziņus, maģoņmaizītes un citus latviskās gaumes cepumus un sviestmaizītes, protams — arī kafiju un kūkas. Tā kā virtuve vienmēr ir galvenais ienākumu avots, turpmāk būtu ieteicams padomāt par raksturīgākiem latviešu ēdieniem, kurus nevar piedāvāt citas etniskās grupas, tāpat par latviskiem dzērieniem, kurus iespējams pašiem sagatavot, lai nebūtu jāpiedāvā ikdienā parastie kanadiešu darinājumi. Visumā tomēr jāatzīst: ko 1969. gadā nespēja „vecie", to šogad godam paveica jaunie, par ko viņiem pienākas nedalīta atzinība. Varbūt bija arī pa kļūdiņai, misekļītim un trūkumam, taču mācīties var tikai no pieredzes.

To vaļsirdīgi atzina arī Juris Zivtiņa, reizē gan izsakot mazu sarūgtinājumu par latviešu organizāciju neatsaucību viņu lielajam pasākumam, kas nepārprotami bija saistīts ar zināmu risku — kā izdošanās, tā financiālajā ziņā. Priekšdarbu veikšanai 200 dol. aizdevumu piešķīrusi tikai LNAK valde, ar ko ne tuvu nav pieticis visa pienācīgai sagatavošanai un sagādei, tādēļ nācies meklēt privātus aizdevumus, ar kuru palīdzību tad arī izdevies „Rīgu" izveidot par panākumu, par vienu no Karavānas pievilcības punktiem. Ar pateicību viņš uzklausīja vienu otru ierosinājumu, kad izteicās, ka LNJAK ar citu jauniešu palīdzību „Rīgu" grib iekārtot arī nākošā gada Karavānā, tikai priekšdarbus uzsākot jau pusgadu iepriekš, lai viss izdotos vēl labāk, kā arī cerot uz latviešu organizāciju lielāku atsaucību ar aizdevumiem un citā ziņā pasākuma pienācīgai sagatavošanai.

Šim plašajam etnisko grupu festivālam sākoties tikai dažas dienas iepriekš, bet turpinoties gandrīz visu DV 2. globālo dienu darba nedēļas laiku līdz pusnaktij, „Rīgā" iegriezās arī krietns skaits iebraucēju no citām zemēm, kuriem šāds pasākums bija kaut kas jauns un interesants. Daļa no iebraucējiem, cik laiks un iespējas to atļāva, apmeklēja arī citu etnisko grupu „galvaspilsētas".

Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, no pilsētas valdes nama ik stundu speciāli Karavānas autobusi nogādāja ceļotājus no viena paviljona uz otru. Katrā autobusā bija arī īpaša „namamāte" — kādas etniskās grupas pārstāve, kas ceļotājiem sniedza vēlamo informāciju. Ja iepriekšējos gados viņas bija ģērbušās savos nacionālajos tautas tērpos, tad šogad bija izdarīts jauninājums, diemžēl, ne gluži taisnīgs, jo „krāsainajām" meitenēm bija atļauti viņu eksotiskie tērpi (sevišķi efektīvu iespaidu atstāja „Rīgā" redzētā indiāniete), turpretim „baltajām" bija visām vienādi stilizēti, nenoteikti „tautas tērpi" — koši sarkanas minikleitiņas un baltas blūzes ar melnu bolero jaciņu, izskatā līdzīgu vaļējai vestei. Šādā ietērpā visai grūti nācās pazīt latviešu „namamāti" Kristīnu Sališu. Iespējams, ka autobusu „namamāšu" vidū bija arī citas latvietes, bet — kam gan iespējams visas redzēt un satikt?

Pie igauņu un lietuviešu paviljoniem Tallinas un Viļņas īsumā pakavēsimies mūsu laikraksta nākošajā numurā.

Vtr.

Jaunie asni

(Pārnesums no 3. lpp.)

tis Velšs 7a kl., „Vētrā" Bruno Strazdiņš, 6.b kl.

Pavisam lietišķi, īstā prōzas valodā par sēnēm un sēņošanu Kanadā raksta Jūlija Pakalne, 8a. kl. Bet „Auseklīti" ir liela dažādība.

Pilnīgi pretstatā šim stāstījumam ir Sandras Bāras, 7a kl., īsais dzejiskais tēlojums — vīzija „Kurzemes kauju laukos", kur apdāvinātā autore iztēlē „redz" Latvijas cīņas karogu un zem tā saļimstam kareivi. Redzētais sākumā viņu satrauc, bet tad rada gribu glābt smagi ievainoto.

Cerams, ka spējīgā audzēkne turpmākajās skolas gaitās izvairīsies no dažiem sentimentāliem apzīmējumiem. Tāpat, domājot par mācību turpinājumu, te nav minētas dažas kļūmes citu autoru darbos, jo visumā valoda skaidra.

Šā numura beigās ievietoti skolēnu uzrakstītie anekdoti un joki. Žurnālīti ceļ un skaistina skolēnu zīmējumi, sākot ar vismazāko darbiņiem, līdz augstāko klašu audzēkņiem, ilustrācijām u. c.

Bērnu dārza audzēknes Baiba Blūma un Austra Gulēna devušas savu zīmējumus, tāpat 1. kl. Anita Ozoliņa „Vāvere" un „Silvija Brakša „Mana māmiņa"; Anita Arāja un Dace Ķuze, abas 1. kl., kopīgi zīmējušas „Lieldienas" bērnišķā iztēlē.

Lielie skolēni illustrējuši savus sacerējumus ar veikliem zīmējumiem, piemēram, Ēriks Magons, 8a kl., savu stāstu par „Slēpošanu", Māris Luksis, 8.a kl., tautas dziesmu „Ai, tu manu vecēvu. . ." Viktors Dreifelds, 8.b kl., drošām līnijām zīmējis senlatviešu celtnes. Valda Mackare, 8b kl., devuši skaistu tautu meitas - koklētājas zīmējumu.

Arī zīmētājus, tāpat kā rakstītājus, nav iespējams visus uzskaitīt šajā īsajā rakstā. Cerams, ka centīgajiem žurnālīša līdzstrādniekiem turpmākajos „Auseklīša numuros pievienosies arvien jauni spēki, kas vēl klusējuši.

„Auseklītis liecina, ka trimdā aug jauni apzinīgi latvieši — rakstītāji un varbūtēji mākslinieki. Par to priecājas un labas sekmes Auseklītim novēl arī ārpusskolas lasītāji.

Angelika Gailīte

TORONTO ZIŅAS

● Nebūsim kļūdījušies teikdami, ka DV 2. globālo dienu tēlotājas mākslas izstāde Royal York viesnīcā, ko 2. jūlijā atklāja DV priekšnieks V. Hazners, bija pievērsusi vislielāko publikas interesi, kaut apmeklētāju netrūka arī filatelijas un numizmatikas izstādei un daiļamatniecības skatei un tirdziņam. V. Hazners pasniedza gleznotājam Visvaldim Reinholdam žūrijas komisijas piešķirto 400 dol. atzinības balvu par darbu „Senatne" (metallā). Otra 400 dol. balva bija piešķirta Argentīnā dzīvojošam gleznotājam Gvido Brūverim par triptichu „Nemierīgi laiki". Pavisam tēlotājas mākslas izstādē piedalījās 24 autori ar 37 darbiem. Seši darbu autori bija „ārzemnieki": Gvido Brūveris, Mirdza Nāruna-Bogdanoviča, Alfreds Krūkliņš, Augusts Annus, Jānis Annus un Māra Annus-Hāgena. Pārējie 18 bija no Kanadas: tēlnieki Augusts Kopmanis un Zigfrīds Jurševskis, gleznotāji un grafiķi Alfreds Brūveris, Gundega Cenne, Jānis Deksnis, Eduards Dzenis, Ēriks Dzenis, Alfreds Jaunzems, Valija Mērniece, Arnolds Nulītis, Ārija Ozola, Ilze Prikule, Laila Rāva, Visvaldis Reinholds, Valdis Šteinmillers, Arvīds Strucis, Gunta Upīte nu Valdis Vare.

Tēlnieks Augusts Kopmanis bija izstādījis kolorētu darbu ozolkokā „Trīs karavīri" un Zigfrīds Jurševskis glazēta māla „Zosis". No katalogā minētiem darbiem 9 bija nepārdodami, bet pārējo cenas svārstījās no 20 dol. (par A. Brūvera tušas zīmējumu) līdz $650 (par Ā. Ozolas eļļas darbu). Tēlotāju mākslu izstāde bija atvērta 4 dienas.

● DV globālajās dienās Latviešu virsnieku apvienības Kanadas valde 3. jūlijā Royal York viesnīcā bija izkārtojusi virsnieku sanāksmi, ko vadīja priekšsēdis kapt. A. Augulis. Bija pulcējušies ap 40 virsnieku ar dāmām. Uzrunu sacīja virspulkvedis A. Silgailis no Halifaksas. Dalībnieku starpā bija arī ģenerāļa O. Dankera atraitne Irma Dankere, Lāčplēša kara ordeņa kavalieris vltn. Arturs Vītoliņš, Bruņinieku krusta kavalieris kapt. Žanis Butkus un daudz citu, arī daži tālāki viesi no Austrālijas.

● Toronto latviešu kreditsabiedrības 13. darbības gada 3. saimniecības mēnesī, jūnijā, kopīgie ienākumi bijuši 19.899,42 dol., bet izdevumi 16.900,51 dol., dodot 2998,91 dol. peļņu. Tā kā maijā peļņa ir 1909,67 dol., kreditsabiedrība jaunā saimniecības gada 3 pirmajos mēnešos jau nopelnījusi 6827,31 dol. Individuālo biedru skaits jūnijā audzis par 7 uz 2534, personīgo aizdevumu kopskaits palicis līdzšinējais 428, bet hipotēkāro aizdevumu saņēmēju skaits jūnijā audzis par 3 uz 177. Noguldījumu kontos jūnija beigās kopā bija 1.600.455,83 dol., termiņa noguldījumu kontos 606.200 dol., bet čeku kontos 339.903,92 dol. Tai pašā laikā personīgajos aizdevumos kopā bija izmaksāti 794,287,37 dol., bet hipotēkārajos aizdevumos 1.701.361,66 dol., tā ka kreditsabiedrības bilance uz 30. jūniju bija 3.040.568,05 dol., ar ko pārsniegti jau ilgi gaidītie 3 miljoni, maija beigās bilancei ar 2.990,724,74 dol. vēl paliekot zem šīs robežas. Piezīmējams, ka bilance pērnā gadā jūnija beigās bija 2.485.975,93 dol.

● Tradicionālā Rudzpuķu balle Toronto latviešu katoļu īpašumā Mežciems šogad sāksies 31. jūlijā, plkst. 7.30 vakarā ar loteriju un kafijas galdu. 1. augustā pl. 11 dievkalpojumu pie brīvdabas krusta vadīs divi vai trīs priesteri. Pēcpusdienā, plkst. 2 parēdzēti īsreferāti un diskusijas.

No Latvijas izvestais karogs Sv. Jāņa draudzei

Toronto „Western" slimnīcā 14. jūlijā pēc ilgākas slimošanas no šāszemes dzīves šķīries viens no vecākajiem mūsu trimdas tautiešiem Miķelis Gailis, nepilnu 90 gadu vecumā. Aizgājējs dzimis 1881. gada 23. novembrī Pērkones pagastā. Liepājas pievārtē, Baltijas jūras krastā, aizritējuši viņa labākie dzīves gadi, kalpojot dzimtajam pagastam un Dievam, kas viņu laimīgi izvadījis cauri diviem pasaules kariem un bēgļu gaitām, kamēr pēc bagātā un svētītā mūža gājuma atradis dusu Ziemeļjorkas kapsētas latviešu nodalījumā.

Nelaiķi, piedaloties vairāk kā pussimt pavadītājiem, guldīja zemes klēpī 17. jūlijā, archibīskapam A. Lūsim izvadot no „Porter and Turner" bēru mājas, kurā iepriekšējā vakarā notika aizlūgums. Ērģeļu pavadījumus atskaņojot J. Barušam, archibīskaps cildināja aizgājēju kā dziļi kristīgu cilvēku, kas visu garo mūžu kalpojis Dievam un kristīga cilvēka ideāliem, karsti mīlēdams savu zemi un tautu. Aizgājēja pēdējā vēlēšanās bijusi, lai viņa no dzimtenes izvesto un rūpīgi glabāto Latvijas karogu nodotu Sv. Jāņa draudzei Toronto, kurā Miķelis Gailis bija nokalpojis par pērminderu 12 gadu, pirms tam šādā amatā 8 gadus būdams latviešu ev. lut. Kristus draudzē, Hamiltonā, pirmajā apmešanās vietā Kanadā. Karogu sēru aizlūgumā archibīskapam A. Lūsim nodeva aizgājēja vecākais dēls gleznotājs Janis Gailis, kas bija ieradies no Ņujorkas, paužot tēva vēlēšanos, lai karogs vienmēr atgādinātu to zemi un vietu, kur mūžīgā mierā dus mūsu senči un varonīgie tautas dēli, un mudinātu latviešus svešuma ceļos neaizmirst valodu, ko runājuši, ar šo karogu asinis liedami un dzīvības ziedodami.

Kapsētā no aizgājēja atvadījās Hamiltonas ev. lut. Kristus draudzes mācītājs E. Pavasars, bet no Toronto Sv. Jāņa draudzes J. Stabiņš. Aizgājēja dusas vietu klāja daudz vainagu un ziedu, šķirstu kapā gremdējot ar archibīskapa A. Lūša kaisīto Latvijas zemi.

Nelaiķis atstāj dēlus — gleznotāju Jani Ņujorkā un Andreju Toronto, meitu Katrīnu Smiltnieci ar znotu Miķeli un mazbērniem Arnoldu, Vitautu un Aivaru Hamiltonā.

Aizgājējs, kā izcēla archibīskaps A. Lūsis atvadvārdos, uzcēlis sev paliekamu pieminekli arī Latvijā, savā dzimtajā Pērkones pagastā, kur uzcēlis lūgšanas namu, pats tajā reiz sludinādams dievvārdus.

V. S.

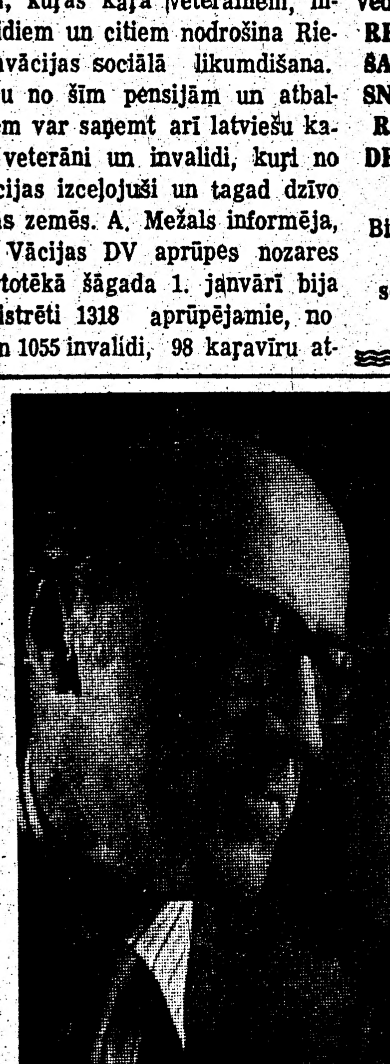

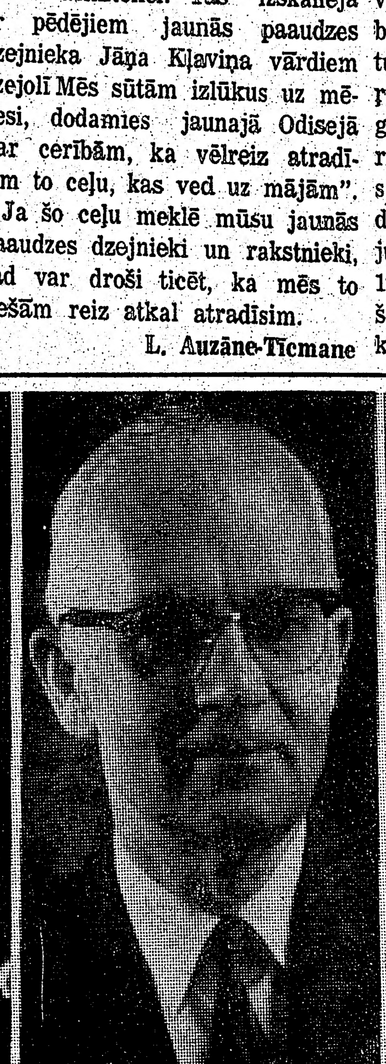

DAUGAVAS VANAGU 2. GLOBĀLO DIENU RAKSTNIEKU CĒLIENA DALĪBNIEKI

Hugo Puriņš — Guna Ikona — Kārlis Ķezbers — Jānis Kļaviņš — Tonija Krūka, Rakstnieku cēliena vadītāja

Baiba Šmita-Kalēja

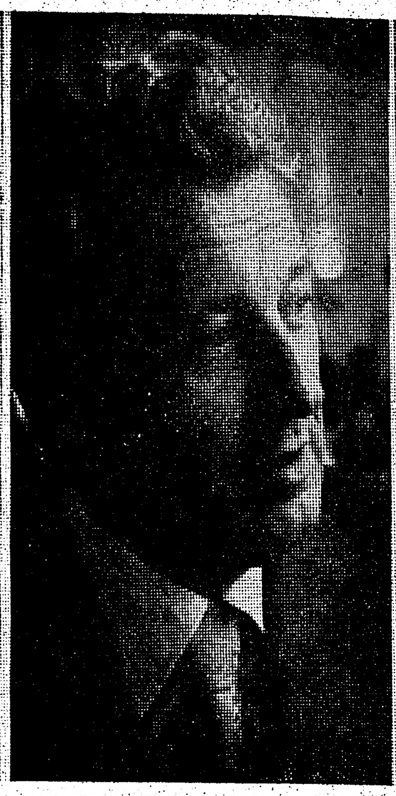

Modris Lorbergs

Valdis Krāslavietis

Valentīne Hermane

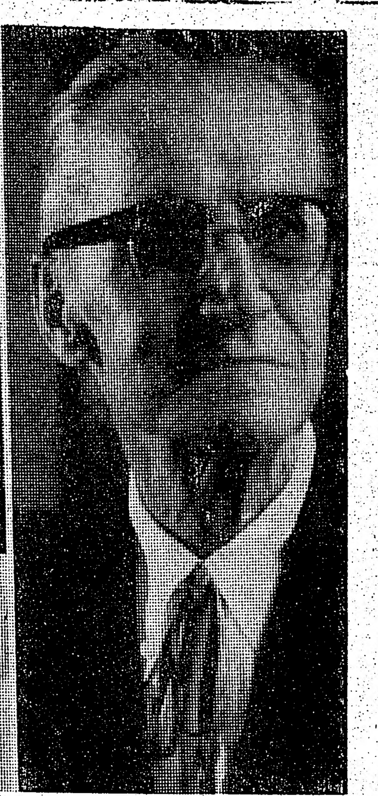

Hermanis Kreicers

DAUGAVAS VANAGU 2. GLOBĀLO DIENU RAKSTNIEKU CĒLIENA DALĪBNIEKI

Anglijas vanagi pērk namus

Kaut iestājies vasaras brīvlaiks, kad uz laiku apklust sabiedriskā darbība, šogad par „elpas atvilkšanas brīžiem" pilnībā nevar domāt, jo līdz sekmīgam nobeigumam jānovada priekšdarbi laikā no 30. jūlija līdz 1. augustam Lesterē notiekošajiem dziesmu svētkiem.

Negaidot „akūtā stadijā" iegājusi arī lielā iecere: DVF Līdsas nodaļas namam blakus esošā īpašuma piepirkšana. Sarunas pabeigtas un atliek tikai apstiprināt pirkšanas līgumu.

Pacēlies arī jautājums par jaunas, lielākas latviešu mājas iegādi Anglijā, jo pašreizējās latviešu mājas Almelijā nomas līgums izbeidzas 1973. g. un ir maz cerību, ka šo īpašumu izdosies nopirkt. Pēdējā LNPL prezidija sēdē izteikts ieskats, ka mājas īpašniece, Herfordas pašvaldība, labprāt māju iznomātu par daudz augstāku maksu nekā līdzšinējo. Tā DV fonds sācis raudzīties pēc lielāka nama, kurā iespējams ne vien apmetināt vecos ļaudis, bet kas kalpotu arī vasarnieku uzņemšanai, jauniešu u.c. sanāksmēm un sabiedriskiem mērķiem. Šāds objekts arī radies. Tās ir Anglijas ziemeļu daļas rietumu krasta jūrmalas kurvietas Morkambas tuvumā esošās veco ļaužu atpūtas mītnes, ko piedāvā par 30.000 mārc. Mītnēs ir pāri par 70 telpu, visas labierīcības, centrālā apkure. Īpašums ir labā stāvoklī, atrodas ļoti skaistā vietā — pie upes ietekas jūras līcī, ko nākotnē paredzēts nosprostot, pārvēršot to par lielu saldūdens ezeru. Īpašumam pieklaujas 4 akri zemes ar lielu sakņu dārzu un siltumnīcām. Pirkšanai piedāvāta arī blakus esošā dārznieka māja.

12. jūnijā Bradfordā notika plašāka Ziemeļanglijas un Saules novada DV nodaļu pārstāvju apspriede. Gandrīz visu dalībnieku domas nosvērās par labu minētā īpašuma iegādei, ja izdotos izkārtot financiālo pusi. Noteicošais vārds šai darījumā būs DVF delegātu sapulcei.

★

Kopš gadiem pastāv tradicija, ka DVF Ziemeļanglijas novads, kurā ietilpst Bradfordas, Līdsas, Halifakstas, Donkasteras, Hudersfīldas un Silsdenes nadaļas, pāris reižu gadā rīko plašākus sarīkojumus. Gadu no gada tie gūst lielāku atsaucību, pulcējot aizvien kuplu apmeklētāju skaitu. Februārī tas ir gadskārtējais karnevāls Līdsā, bet saulgriežu laikā — Jāņu svinības Bradfordā. Sevišķi iespaidīgas tās bija šogad, 26. jūnijā. Ikvienam, kas pats nav to redzējis, būs grūti iedomāties, cik vienreizēji skaists un dižens Jāņu uzvedums Jāņu vakara veidā var risināties arī telpās. Šiplejas Viktorijas aulā valdīja līksms Jāņu gars, pulcējot tuvu pie 400 jāņabērnu, kuriem pieskaitāmi pāri par 100 uzveduma dalībnieku, sākot ar mazajiem deju kopas Saktiņas bērniem un ganiņiem, beidzot ar mājnieku un kaimiņu sētas ļaudīm — sievām, vīriem, puišiem un meiām. Priecīgie Jāņu vakara svinētāji bija vīru koŗa Daugava, Bradfordas sieviešu koŗa un Saktas jauniešu koŗa dzierātāji, kā arī deju kopas Sakta un jau minētās Saktiņas dejotāji, arī vēl citi atsaucīgi talcinieki.

Diženais veikums risinājās pēc DVF tautas deju referentes Veras Rulliņas sacerētā uzveduma 5 ainās, pašai veicot arī režisores pienākumus. Ar visai pieticīgiem līdzekļiem, bet veiklu izdomu provizorisku lauku sētas fonu skatuvei un tās priekštelpai ar lielu ozolu labajā pusē bija devis V. Buševics. Lielā darba rezultātā uzvedums izvērtās par jauku atspulgu tālajam Līgo vakaram, kādu sagaidījām un aizvadījām dzimtenē, līgojot, līksmojot un teiksmaino papardes ziedu meklējot. Dzidri telpā izskanēja solo un aplīgošanās dziesmas, pārskatāmas bija arī visas tautas dejas un priecīgā kalmju kauja. Un cik vareni nobeigumā izskanēja jāņabērnu kopīgā dziesma Jāņu dienas suminājumam!

Sarīkojums guva plašu atsaucību. Visu dalībnieku kopīgais darbs to bija vērtis par vienu no iespaidīgākajiem un jaukākajiem Jāņu sarīkojumiem ziemeļu novadā. Arī atlikuma ziņā tas vairākkārt pārsniegs agrāko gadu sarīkojumus.

A. P.

Vai vecmāmiņu nopelns?

Zemgales 3. skautu un Dzinteres 2. gaidu novada mežu māku kursi ar 50 dalībniekiem risinājās Garezera Zemeļmežā no 27. jūnija līdz 2. jūlijam. Lai gan meža mākas piemērotākas zēniem, nometnē pārsvarā bija meitenes. Bez mežinieku mākām: darba rīku — zāğu, cirvju un lāpstu asināšanas, pareizas lietošanas un novietošanas, meža būdu un ugunskura vietu pareizas izvēles, ierīkošanas, uzturvielu uzglabāšanas, liela vērība bija veltīta latviskai audzināšanai.

Ik dienai bija savs temats. 28. junija nodarbības veltīja sadarbibai un skautu-gaidu garam, 29. jūnijā — disciplīnai un možumam, 30. jūnijā dabas pazīšanai un 1. jūlijā senču gara mantām, iepazīstoties ar parażām, tikumiem, rotājumiem un ornamentāciju. Pēdējā nometnes diena risinājās „nodarbību un atjautību" garā, lai kursanti, atgriežoties pulciņos, būtu modri garā un darbā un iedzīvinātu gūtās zināšanas.

Kursanti dziedāja katru dienu, iemācoties jaunas tautas dziesmas. Dienas tematam bija pieskaņoti ugunskura priekšnesumi un pārrunas. Meža māku nometne ar savu iekārtu varēja iepriecināt pat neskautus. Karogu mastos plīvoja ASV un Latvijas karogi. Bija vērojamas glīti un praktiski no nūjām un sējumiem izveidotas darba rīku novietnes, mežinieku ēdamgaldi un pavardi. Jaunieši apkopa mirušā skautu vadītāja V. Klētnieka piemiņai celtā piemineklа apkārtni. Pie ieejas nometnē skauti bija uzcēluši izrotātus vārtus un sētiņu. Tos kopā saturēja vienīgi mežinieku sējumi, kuri, kā vadītājs apgalvoja, aiz vecuma varot sairt, bet ne atraisīties.

Nometnes darbību ievadīja ar māc. V. Vārsberga svētbrīdi. Gaidu nometnes pr-ce bija vad. G. Sika, komandante — lielgaida M. Sīpola. Meža māku nometnes pr-ks bija J. Ozols, komandants — P. Aivars, ārsta pienākumus veica Dr. A. Lode. Nometnē piedalījās latviešu skautu pr-ks F. Sīpols, vad. A. Ozols un vad. E. Zariņš. Avīžniekam J. Ozols izteicās, ka viņu latvisko tikumu un paražu zidziesmu skaits, ko zēni un meitenes prot pareizi nodziedāt, kā arī viņu latviesko tikumu un paražu zināšanas, piebilstot: „Vai tas varētu būt vecmāmiņu nopelns?" Pārsteidzot tieši tas, ka bērniem latviešu valoda tīrāka nekā agrāk un sarunājoties tie retāk lietojot angļu valodu. Viņš domāja, ka to daļēji varot izskaidrot ar to, ka pašreizējiem bērniem vairāk vecmāmiņu un vectētiņu nekā ieceļošanas sākumā, vecajiem ļaudīm paliekot Latvijā.

Kursu apmeklētājas Anda Sīpola un Guna Gruzdiņa nobeigumā visus uzjautrināja ar 5 vārsmās sacerētu dzejoli „Meža māku nometnē."

V. Boķis

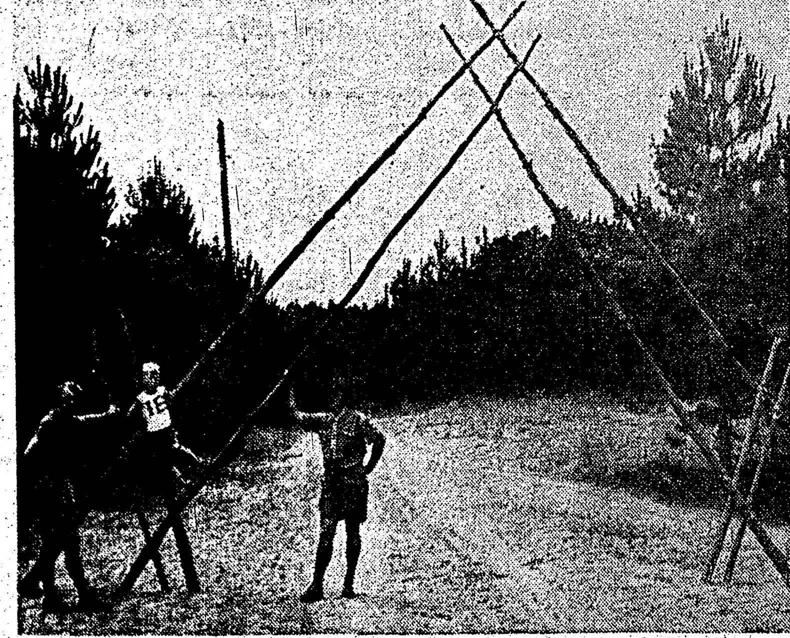

Skauti pie pašu celtajiem vārtiem Meža māku nometnē, Garezerā. No kreisās: vad. P. Aivars, mazskauts V. Sika un vad. E. Zariņš. Foto: P. Ritums

Mūsu zinātnieka jauni sasniegumi

Latviešu zinātnieks Dr. Eduards Bailītis savām daudzajām zinātniskajām publikācijām pievienojis atkal vienu jaunu („Die Ausbeute der Elektronenbestrahlung bei einer tiefen Temperatur"), ko izdevusi Akademische Verlagsgesellschaft Frankfurt am Main. Dr. B., kuŗš pēc atgriešanās no leģiona gaitām beidza Hamburgas universitāti ar Dr. rer. nat. gradu, pašreiz ir Institut für Physikalische Chemie der Kernforschungs anlage Jülich vicedirektors. Dr. Bailītis līdztekus intensīvajam zinātniskajam darbam nav atteicies arī no sabiedriskā darba. Kādu laiku bijis arī Hamburgas latviešu biedrības priekšnieks.

Miķelis Lūsis

★

„Mīlulīt," parkā uz sola dziļās dvēseles izjūtās izdveš Osvalds, „cik brīnišķīga ir pirmā mīlestība!" — „Tev taisnība," atbild Otīlija, „bet arī ar tevi ir tīri jauki."

MIRIS KULTŪRAS DARBINIEKS

26. jūnijā aizmūža ceļu gājējiem Grand Rapidos pievienojies bij. Valsts kontroles kollēģijas loceklis Eduards Grīnvalds, dzimis 1881. g. Šķibes pag. Pēc skolotāja tiesību iegūšanas darbojies par mājskolotāju, vēlāk par ierēdni. Nodibinoties Latvijas valstij, viņu aicināja Valsts kontrolē veidot Latvijas skolu tīklu un nostiprināt tās saimniecisku pastāvēšanu. Vēlāk tam uzticēja arī izglītības, mākslas iestāžu un ārlietu dienesta, kabinetu un valsts kancelejas saimniecisko pārraudzību. Sākoties Otrā pasaules kaŗa bēgļu posmam, viņš izceļoja uz Vāciju un strādāja par skolotāju Valkas nometnē pie Nirnbergas. Ieceļojis Savienotajās Valstīs, viņš apmetās dēla ģimenē Hēstingā, Mičigenā.

Nelaiķis jau no jaunības dienām aktīvi piedalījies kultūras pasākumos, dibinot koŗus, bibliotēkas, teātra kopas, rakstot apcerējumus par biškopību, piedaloties dārzkopības izstādēs u.t.t. Viņa interesi sevišķi saistīja latviešu mākslas uzplaukums. Par teātra atbalstīšanu Nacionālais teātris viņu iecēla par goda biedru. Ed. Grīnvalds bija apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni un daudz citām atzinības zīmēm. Savā darbā nelaiķis bija iecietīgs, lietpratīgs un uzticams pienākuma pildītājs. Viņam piemita latviešu sīkstums, izturība un apņēmība. Pēdējā gaitā viņu no Vienības draudzes baznīcas Grand Rapidos uz Vudlovna kapiem 29. jūnijā izvadīja māc. J. Lazda un kanons D. Garijs (Gurry). Atvadu vārdus no draudzes teica draudzes pr-ks P. Golts. Par aizgājēju sēro vecākais dēls Eduards ar ģimeni Hēstingā un jaunākais dēls Pēteris ar ģimeni dzimtenē.

V. Boķis

Pa avižnieka atmiņu takām

Šā gada 8. jūlijā piecdesmitgadnieku saimei pievienojās žurnālists un grāmatnieks Arvīds Eglītis, dzimis 1921. g. 8. jūlijā, Augšzemgalē, Sēlijas novada Elkšņu pag. „Pārupēs", lauksaimnieku ģimenē. Kā liela daļa lauksaimnieku izcelsmes censoņu, viņš gaņu gaitās piedziedājis Ormaņkalna silus, sācis dzīt arī taisnu vagu „Pārupes" druvās. Vēl šodien kuplo viņa stādītais plašais augļu dārzs, bērzu un liepu alejas, ko Arvīds Eglītis veicis 30 - to gadu sākumā, darbodamies mazpulku vadībā.

Šķiet, mīlestību uz iespiesto vārdu jubilārs mantojis no mātes, bet tēvs turpreti bijis vairāk praktiķis. Abas noslieces dēls pratis apvienot savā tagadējā darbā, būdams veikls žurnālists un sava grāmatu apgāda „Sējzemnieks" prasmīgs noorganizētājs un vadītājs.

Arvīds Eglītis

Jau pamatskolas laikā Arvīds Eglītis sāka rakstīt „Mazpulkā" un „Jēkabpils Vēstnesī" bet ģimnazista gaitās — „Zemgales Balsī", vēlāk saistījies redakcijas darbā „Jēkabpils Vēstnesī", pēdīgi būdams par vecāko redaktoru dienas avīzē „Daugavas Vēstnesis", reizēm uzrakstīdams arī pa aktuālam ievadrakstam.

„Daugavas Vēstnesī" A. Eglītis strādāja kopā ar J. Klīdzēju, A. Ancānu, redaktoriem R. Dzelmi un R. Mažjāni, tā apgūdams plašāku darba pieredzi, 1944. gada vasarā kļūdams par Latviešu leģiona kaŗa ziņotāju.

Pēc Vācijas kapitulācijas A. Eglītis sāka strādāt „Saules" nometnē Gēstachtā, izdotā latviešu bēgļu laikraksta „Trimdas" redakcijā, satiekoties ar Emīlu Skujenieku un Raimondu Čaku, bet vēlāk, redaktoram M. Vētram izceļojot, pārņēma izdevuma „Jaunaudze" vadību, piedzīvodams preses prāvu par kādu ievietotu rakstu sakarā ar „Westward - Ho" akciju. Viņa vadīto izdevumu slēdza, saņemot 1 mēn. cietumsoda, to nosacīti atliekot.

Kopā ar rakstnieci K. Miķelsoni A. Eglītis sāka organizēt žurnāla „Latvju Sieviete", vēlāk „Laikmeta" izdošanu. Joprojām vēl darbojas viņa jau Vācijā izveidotais „Sējzemnieka" grāmatu apgāds. Blakus maizes darbam savā spiestuvē, A. Eglītis aizvien atlicinājis laiku arī sabiedriskam darbam, darbodamies DV apvienības Minesotā un Latviešu nama valdē, būdams arī teātra administrātors un pašam tēlojot lomas uzvedumos.

Andrejs Leišs

Iezīmējas darbības sākums . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

koordinēšanu referēja LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, atzīstot, ka kultūra saglabājama ne kā pašmērķis, bet latviešu kopības uzturēšanai. Darbība kultūras laukā iespējama gan reģionāli (dziesmu svētki, kultūras dienas), gan koordinēti (monografiju izdošana u. tml.), kas prasītu visas trimdas latviešu saimes piedalīšanos ar līdzekļiem un darbu. Koordinēšana būtu BPLA uzdevums, kuŗai arī iesniegtu attiecīgus priekšlikumus. Sākta Ziemeļamerikas kultūras fonda noteikumu pārstrādāšana. Izglītības koordinēšana panākta ar Angliju, ASV un Kanadas skolām, arī Austrālija piemērojas kopīgajai mācību programmai.

Latviešu apvienība Austrālijā lūgusi BPLA uzņemties kultūras un materiālu archīvu un krātuvju apzināšanu kultūras biroja ierīkošanai. Tā kā tas tik viegli nav izdarāms, vienojās pēc pārrunām, ka centrālo organizāciju izraudzītie darbinieki gada laikā apzinās „kas kur glabājas". Saraksti ar tiem uzturēs Austrālijas pārstāvis A. Kenne, jo lielākās latviešu kultūras materiālu krātuves pastāv Austrālijā.

Sēdē izrietēja, ka latviešu trimdas saimei absolūti nepieciešama koordinēta autoritātīva idejiska vadība. Jāizplata nacionāli politiskas domas, lai palīdzētu Latvijai, ne „lai izpušķotu ASV vai Kanadas politisko ainavu" (V. Upeslācis). Deklarācija saņemta no LAK EC un Austrālijas: „BPLA piekrīt nacionālā un politiskā vadība", kam pievienojās pārējās centrālās organizācijas. Paudās vēlēšanās un griba celt BPLA prestižu kā ar līdzekļiem, tā cita veida atbalstu, lai mūsu nacionālpolitiskais darbs ieietu mērķtiecīgās un saskaņotās sliedēs visās brīvajās valstīs, kurās mīt latvieši. Pārrunājot informācijas darbu, noskaidrojās, ka darbiniekiem ļoti nepieciešama rokas grāmata ar visjaunākajiem datiem par komūnistu nodarījumiem Latvijā. I. Spilners ierosināja arī zinātniska darba sagatavošanu par ģimeņu lielumu kā še, tā Latvijā, paredzot tam 500 dol. stipendiju. Genocīda lietā vajadzētu griezties pie baznīcu organizācijām. Jaunāko informācijas faktu sakopojuma lielo nepieciešamību pasvītroja arī BATUN pārstāvis prāv. N. Trepša, ieteicot nepārtraukti piemērotās reizēs atgādināt Baltijas valstu stāvokli, ja runa par koloniālismu un cilvēku tiesību neievērošanu, it īpaši griežoties pie AN cilvēku tiesību komitejas. Jauni faktu materiāli nepieciešami arī BATUN darbā, jo AN dažādo komiteju speciālistiem vajadzīga aktuāla informācija.

Klātesošie BPLA valdes locekļi vienojās aicināt visas BPLA organizācijas piedalīties izdevumu segšanā informācijas vajadzībām, turpmāk visām centrālajām organizācijām uzņemoties segt savu daļu arī Madrides raidījumu uzturēšanai; sagādāt pārskatu par nesenām vajāšanām un cilvēka tiesību pārkāpumiem Latvijā, t.i., datu un faktu kopojumu, un uzdeva ALAs informācijas birojam apzināt darbiniekus šī uzdevuma veikšanai. I. Spilners arī atgādināja, ka ziņas par informācijas darbu atsevišķās zemēs divreiz gadā iesūtāmas ALAs informācijas birojam. Informācijas darbs trimdas latviešu apmetnes valstīs koordinējams un izplatāms arī uz tām valstīm, kur latvieši nedzīvo vai ir mazā skaitā. Šai sakarā pieskārās Bonnas-Maskavas līgumam, par kuŗu protestējot, BPLA bija iesūtījusi memorandus Rietumvācijas kancleram un valdības locekļiem. Atbildes bija īsas un stereotipas, vienīgi kristīgo sociālistu partijas vadītājs Štrauss solījies aizstāvēt baltiešu intereses. Valda ieskats, ka līgumu šogad neratificēs, kaut tautas noskaņojums esot par ratificēšanu.

Ar atziņu, ka Baltijas valstu jautājums Apvienotajās nācijās un citos starptautiskos forumos tomēr ierosināms, kaut politiskais stāvoklis tam pašlaik nav tieši izdevīgs, un ka negaidītu politisku notikumu reizēs, kad nepieciešama ātra rīcība, BPLA valdes priekšsēdis, viņa vietnieks un vicepriekšsēži drīkst rīkoties BPLA vārdā, beidzās sēdes pirmā diena, ko uzņēma skaņu lentē, izvilkumus paredzot raidījumiem uz Latviju.

Sēdes otrā dienā iztirzāja iestāšanos Pasaules pretkomūnistiskajā līgā. Atzina, ka jautājums nopietni apsveŗams un pirms iestāšanās noskaidrojams, vai BPLA ir izredzes šai organizācijā tikt uzņemtai par pilntiesīgu biedru vai tikai par biedru-veicinātāju. Izpētījami arī līgas mērķi un statūti, iepriekšējā kongresa protokols. Atbilde šiem jautājumiem līdz šim nav vēl saņemta. Uz šā gada līgas kongresu Manilā delegējama līdzšinējā delegāte Elga Rodze-Ķīsele un vēl varētu sūtīt kādu novērotāju no Latviešu apvienības Austrālijā.

Pēdējo apskatīja Brīvās pasaules baltiešu federācijas nodibināšanas iespēju. BPLA priekšsēdis Uldis Grava informēja, ka viņš Igauņu pasaules padomes pr-dis Alfreds Andersons un augstākās komitejas Lietuvas atbrīvošanai (Vlikas) pr-dis J. O. Vaļunas, kas visi dzīvo Ņujorkas apkaimē, satiekas regulāri. Vēlēšanās nodibināt Baltiešu brīvās pasaules padomi ir vispārēja, jo tādai būtu daudz lielāks svars, efektīvi reaģējot visu baltiešu vārdā uz politiskiem notikumiem; iespējama arī auglīgāka mijiedirbe kultūras novados. Lietderīgākais būtu šai padomei neizraudzīt daudz jaunu delegātu, bet apvienot tajā baltiešu globālās centrālās organizācijas, ikvienai piešģiŗot vienu balsi. Prezidijā ieietu katras globālās apvienības priekšsēdis, to vadītu rotācijas kārtībā uz gadu viens no globālo organizāciju valžu priekšsēžiem.

Pieņēma arī budžetu 1971. darbības gadam, paredzot ienākumos no centrālo organizāciju iemaksām un filmas „Latvija 50 gados" izrāžu atlikumiem kopā 4.000 dol., tāpat izdevumos. Tautas balvas kandidātus izraudzījušas LAA un ALA, bet LAK EC šogad kandidātu nenominēs.

Komitejas Latvijas Brīvībai priekšsēdis V. Hazners iesniedzis BPLA 1971.-72. gada Apspiesto tautu asamblejas (ACEN) sesijas latviešu delegācijas sarakstu: A. Abakuks (Anglija), K. Bērends (Francija), A. Skrēbers (Šveice), R. Liepiņš (R-Vācija), A. Bērziņš, P. Eglītis, V. Hazners, A. Klīve, P. Ramans, D. Rudzītis, S. Rudzītis, J. Vinters (visi no ASV), V. Upeslācis (Kanada) un O. Rozītis (Austrālija). Visus priekšlikumus nolēma rakstveidā izsūtīt visiem BPLA valdes locekļiem steidzamai nobalsošanai.

Iepriecina, ka no inertā stāvokļa iepriekšējos gados BPLA priekšsēža U. Gravas vadībā uzvirzījušies uz aktīva darbības ceļa. Turpmākais ir latviešu trimdas saimes ziņā — ja mūsu augstākā trimdas organizācija saņems gaidīto un vēlamo atbalstu savā darbā, tad arī mūsu prasības starptautiskājā forumā aizskanēs tālāk un mūsu galvenais mērķis — Latvijas valsts neatkarība un tautas brīvība — pievirzīsies tuvāk

S. Ancāne

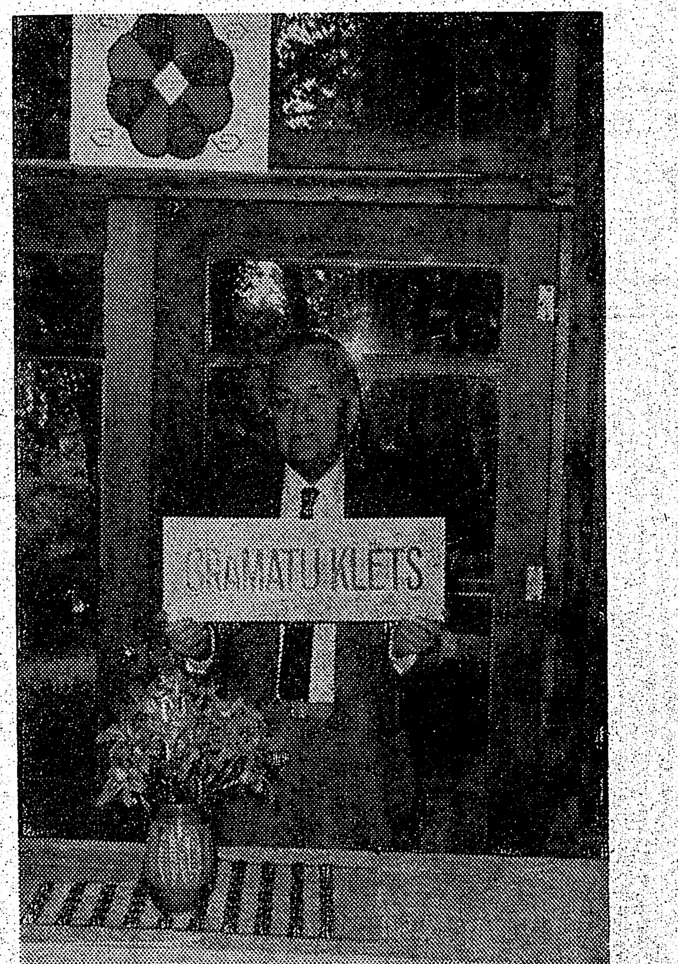

Garezera padomes pr-dis V. Treimanis par saņemto grāmatu klēti ar 3000 sējumiem pateicas tās gādātājam — Vasaras skolu fondam. Foto: F. Ritums

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
TORONTO 12, tel. 782-7246 377 GLENGARRY AVE.

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Yonge — Lawrence: 6 istabu dubultķieģeļu māja, garāža. Cena $27.900, iemaksa $3.500.

Eglinton — Mount Pleasant: atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs. Garāža. Cena $25.900.

Keele — Wilson: Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $31.900. iemaksa $5.000.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM BEZ GALVINIEKIEM UZ NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT 6 GADIEM.
UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Vidusskolas 15. izlaidums Sidnejā

Sidnejas latviešu biedrības vidusskolā šogad bija 15. izlaidums ar 7 absolventiem. Izlaiduma aktam sākoties, absolventi ienesa zālē skolas karogu. Aktu atklāja skolas vadītāja A. Eichmane, norādot, ka arī šīs skolas darbību varēs ierakstīt latviešu trimdinieku vēsturē: ja kaut tikai pa vienam absolventam no katra izlaiduma turpinātu darbošanos latviešu sabiedrībā, tad mums jau būtu 15 jaunu sabiedrisku darbinieku. Taču to ir daudz vairāk. Pat vadītājos posteņos jau darbojas vairāki šīs skolas absolventi, piem. Latviešu jaunatnes apvienības Austrālijā, LJAA Sidnejas nodaļas vadītājs, vairāki latv. sestdienas skolu skolotāji, vairāku organizāciju valžu locekļi un pat latviešu bankas valdes locekļi. Patīkami atzīmēt, ka absolventu skaits pēdējos gados nav mazinājies. Runājot par skolotāju darbu, A. Eichmane konstatēja, ka, vērojot skolēnu prieku par izturēto pārbaudījumu, arī skolotājiem rodas prieks strādāt, nevērojot šķietami bezcerīgo stāvokli un nelabvēlīgos apstākļus. Beigšanas apliecības saņēma: Ilze Ernšteina, Ludvigs Krastiņš, Ēriks Lucis, Andrejs Muižnieks, Ināra Strunga, Ieva Stupēna un Valdis Vilciņš.

LAA prezidija vicepriekšsēdis G. Bračs, izsniedzot KF dāvātās grāmatas, aicināja absolventus paplašināt savas zināšanas latviešu valodā un darboties latviešu sabiedrībā: Viņš arī nolasīja LAA skolu nodaļas vadītāja E. Silkalna apsveikumu.

Korporācijas Selonija pārstāvis G. Bogdanovičš, sakarā ar pērn atzīmēto korporācijas 90 gadu jubileju, apbalvoja absolventus ar „saturīgām" aploksnēm, norādot, ka skolā pavadītais laiks nav zaudēts. Zināšanas paver iespējas redzēt vairāk, cerēt vairāk. Viņš aicināja absolventus stāties korporācijās.

Bijušais vidusskolas un LAA skolu nodaļas vadītājs Ed. Šmugājs katram absolventam dāvināja pa latviešu gramatikas grāmatai, piezīmējot, ka tā nav jālasa, bet jānoliek plauktā un jālieto tikai tad, kad rodas vajadzība. Šī piezīme izsauca apmierinātības smaidus absolventu sejās, bet smieklus un skaļus aplausus publikā.

Korporācija kopas Sidnejā seniors J. Andersons pasniedza skolas vadītājai aploksni ar gadskārtējo ziedojumu skolai. Aploksnes skolai nodeva arī Vienības draudzes pārstāvis H. Lāsums, katoļu draudzes prāv. P. Bečs un DV pārstāvis Auniņš..

Godalgu virkni absolventiem sāka SLB priekšnieks M. Siliņš, pasniedzot aploksni labākajai skolniecei Inārai Strungai. 2. vietas ieguvēja Ieva Stupāne saņēma aploksni no studenšu KKS seniores V. Kleinbergas, bet no rokdarbnieču kopas E. Palavą pasniedza aploksni 3. vietas ieguvējai Ilgai Ernšteinai. Korp. Fr. Lettica seniors G. Žagars savas korporācijas godalgu par labāko darbu Latvijas vēsturē nodeva Inārai Strungai un Virsnieku apvienības A. Ozoliņa pasniegto balvu par centību saņēma V. Vilciņš. Latviešu jaunatnes apvienības Sidnejas nodaļas vadītājs, šīs skolas absolvents V. Bormanis ar grāmatām apbalvoja divus „izturīgākos" zēnus — Ēriku Luci un Ludvigu Krastiņu, bet Daugavas vanagi un vanadzes katram absolventam dāvāja pa grāmatai. Vanadžu priekšniece E. Rodze-Ķisele absolventu mātēm pasniedza pa vijolīšu pušķim pateicības zīmei par pūlēm un upurēšanos, sūtot bērnus latviešu skolā. Apsveikumu bija sūtījusi arī Liepājas (2.) skautu vienība.

Absolventu vārdā dāvinātājiem un skolotājiem pateicās Ieva Stupāne, pasniedzot skolotājiem ziedus. Vecāku padomes vārdā visiem pateicās V. Treimane. Aktam beidzoties absolventi skolas karogu svinīgā ceremonijā nodeva vecākās klases audzēkņiem.

Pēc akta un neliela starpbrīža vidusskolas audzēkņi rādīja dramatizējumus no J. Klīdzēja „Cilvēka bērns", bet tautas deju grupa Rota nodejoja vairākas tautas dejas. Sekoja jauniešu balle, kas atzīstama par izdevušos, ja neskaita deju orķestri, kas spēlēja tā, ka vairāki vecākās paaudzes ļaudis, baidoties par bungādiņas drošību, bija spiesti doties mājās jau pēc pāris deju noklausīšanās.

Teātra uzvedums pierādīja, ka sarunāšanās angļu valodā starpbrīdī un mājās nekā laba latviešu valodas apgūšanai nedod, it sevišķi izrunas ziņā.

Ed. Šmugajs

Sidnejas latviešu b-bas vidusskolas 15. izlaiduma absolventi ar skolotājiem. Pirmajā rindā skolotāji: no kreisās: G. Liepiņš, E. Spaile, skolas vadītāja A. Eichmane, E. Liepiņš, L. Bērziņa un J. Čečiņš. Stāv absolventi: A. Muižnieks, V. Vilciņš, I. Stupāna, I. Ernšteina, Ē. Lucis, I. Strunga un L. Krastiņš.

Mūsu čaklais vanags — revīzijas komisijas priekšsēdis

Vilhelms CELMS

pievienojies zvaigžņu pulkiem

Tev nebij lemts tur dusēt,
Kur Latvijas baltā smilts, —
Bet aizmigt šeit un klusēt,
Kur sveša zeme, cilts.

Skumst
Buffalo DV apvienības vanagi un vanadzes

Jaunatnes audzināšanas padomes darbs

Sidnejas latviešu jaunatnes audzināšanas padome (SLJAP) dibinājās gandrīz reizē ar skolām pirms daudziem gadiem, un sākumā tajā ietelpa visas Sidnejas latviešu organizācijas. Vēlāk, kad dažas organizācijas darbam izrādījā mazu interesi, vienojās, ka padomē piedalīsies tikai skolu un jaunatnes organizāciju pārstāvji, kas no sava vidus izrauga padomes prezidiju.

SLJAP ziņā nodoti bērnu rīti ar rakstu darbu sacensībām un uzvarētāju godalgošanu, gadskārtējie bērnu svētki un bērnu un jauniešu nometne ik gada janvārī. Pēdējā prasa vislielāko piepūli kā organizācijas, tā audzināšanas ziņā. Jaunatnes audzināšanas padome ir arī faktiskā Straumēnu īpašniece, kaut gan oficiāli, tāpat kā Sidnejas latviešu nams, īpašums reģistrēts Sidnejas latviešu biedrības vārdā.

Tieši Straumēne (lauku īpašums skaistā vietā upes krastā ap 50 jūdžu no Sidnejas) apsaimniekošana bija iemesls, kādēļ Jaunatnes audzināšanas padomes prezidijs nolēmis, ka jātagriežas pie iepriekšējās kārtības un padomē jāaicina visas organizācijas. Minētā un citu jautājumu noskaidrošanai SLJAP prezidijs bija aicinājis organizāciju pārstāvjus apspriedē š. g. 30. jūnijā. Piedalījās 15 dažādu organizāciju pārstāvji, kas pēc vairāku sasāpējušu jautājumu atrisināšanas lūdza līdzšinējo prezidiju darboties arī tālāk, ko tas arī apņēmās. Prezidija sastāvs: priekšsēdis māc. P. Laiviņš, vicepriekšsēdes skolu pārzines A. Eichmane un V. Kleinberga, sekretārs M. Strīķis, kasiere M. Liepiņa, sarīkojumu daļas vadītāja L. Budule un mantzinis P. Ķepītis. Padomei pievienojās arī katoļu draudze, kuras pārstāvis būs prāv. P. Bečs.

Straumēnu apsaimniekošanai un uzturēšanai vajadzīgos līdzekļus mēģinās sagādāt ar apmeklētāju kartēm, kas katram auto pasažierim maksās vienu dolaru gadā. Nopelni par Straumēnu līdzšinējo izveidošanu ir Sidnejas latviešu biedrībai. Tā kā Straumēnus lieto ne tikai Jaunatnes audzināšanas padome un SLB, bet arī citas organizācijas un privātpersonas, nolēma zāles plaušanas un citās talkās aicināt arī pārējās organizācijas. Talkām tūdaļ pieteicās SLB, DV, Korporāciju kopa, Vienības draudze, Sporta padome, Sidnejas latv. ev. lut. draudze un katoļu draudze un biedrība.

E.—s.

LŪDZU, KLAUSIETIES

raidījumu 15. GADA GĀJUMĀ Toronto Latviešu misijas radio **BRĪDIS AR DIEVU** katru svētdienu, no pl. 9 — 930 Niagaras WHLD raidītājā (viļņis 1270) Informācija: tālr. Toronto 261-4218.

KANADAS BAZNĪCĀS
TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valley mede Rd., Toronto 3, Ont., tālr 767-2310. Sv. Jāņa draudze, telefons 921-3327, 200 Balmoral Avenue.

Mācītājs A. Cops, 38 Balaby Cr., Don Mills. Tālrunis 449-4087. Sv. Andreja draudze, tel. 924-1563 Carlton St. un Jarvis St. krustojā Toronto 9.

25. jūlijā bērnu svētki Sidrabenē, plkst. 10. dievkalpojums.

1. augustā plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē, plkst. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Jūlijā un augustā mācītājs lielāko daļu uzturēšies Sidrabenē. Vajadzības gadījumā zvanīt: dzīvoklī 449-4087, vai Sidrabenē 878-9016.

8. augustā plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē.

15. augustā Bērnu un jaunatnes sporta svētki Sidrabenē.. Dievkalpojums plkst. 10 rītā.

21. augustā Bērnu nometnes noslēgums plkst. 5.

22. augustā jauniešu nometnes „Trejdeviņi padomiņi" atklāšana. Plkst. 8 vakarā dievkalpojums.

29. augustā plkst. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

25. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums Tālavā.

HAMILTONĀ

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

MONTREALĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Telefons HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

25. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums Tērvetē; pl. 7 vak ārā — baznīcā.

31. jūlijā, vasaras nom. slēgšanas dievkalpojums Tērvetē plkst. 7 vakarā.

Dievkalpojumu draudzē nebūs: 18. jūlijā, 1., 8. un 22. augustā un 5. septembrī.

15. augustā plkst. 11 Ezerkalnos dievkalpojums.

29. augustā plkst. 7 vakarā baznīcā dievkalpojums.

Izņemot iesvētību un kapu svētku dievkalpojumus — visi dievkalpojumi notiek igaunu ev.-lut. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3903. Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Iznākusi A. Plampes
Dziesmu kamoliņa I daļa
145 vairākbalsu meldijas un teksti. Kabatas formāts. Cena $3.00
Grāmatnīcām atlaide.
494 Sammon Ave., Toronto 350, Ont., Canada.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

24. jūlijā, pl. 10.00 rītā Bērzainē — DV Toronto nod. šaušanas sacensības. Pl. 6.00 vak. saviesīgs vakars, piedal. Edijs un Fredijs. Notiks arī volejbola sacensības starp Toronto DV nodaļas un MM kluba biedriem.

31. jūlijā — plkst. 7.30 vak. Rudzpuķu balle Mežciemā.

1. augustā — plkst. 11 dievkalpojums, plkst. 2 referāti un diskusijas Mežciemā.

7. augustā — pl. 2 p.p. zaļumballe Latviešu pagastā — A. Kalniņa saimniecībā. Rīko DV Druvas nodaļa.

26. septembrī — plkst. 7 vakarā Bickford Park vidusskolas zālē Amerikas latv. teātra Vašingtonas ansambļa viesizrādes, Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie veči" atkārtojums.

NIAGARA

24./25. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.

1971. GADA VASARAS MŪZIKAS FESTIVĀLS

Toronto pilsētas padome, parku un atpūtas departaments sadarbībā ar Toronto mūziķu apvienību, ar skaņu plašu rūpniecības uzņēmumu un Toronto Daily Star fondu atbalstu priecājas paziņot sekojošās programmas:

25. JŪLIJA — 29. JŪLIJA NEDĒĻAI

SVĒTDIEN, 25. jūlijā

2.30 pēcp. High Park — Ģenerālgubernātora jātnieku gvardes kapella. Viesis — Hemo Marinucci
2.30 pēc. Kew Gerdens — H.M.C.S. Jorkas kapella. Irene King
5.30 pēcp. High Park — Ērģeļu koncerts — Ronnie Padgett
7.30 vak. Willowvale Park — Johnny Lombardi varjetē
7.30 vak. Earlscourt Park — George Frank orķ.
7.30 vak. Greenwood Park — Ron Bagnato orķ.

PIRMDIEN, 26. jūlijā

7.15 vak. MackGregor Park — Bērnu teātris — Sams un tīģeris
8.30 vak. Ramsden Park — Skvērdejas — Bob Scott ar orķ.

OTRDIEN, 27. jūlijā

8.00 vak. Allan Gardens — H.M.C.S. Jorkas kapella.
8.30 vak. Withrow Park — Skvērdejas — Bob Scott ar orķ.

TREŠDIEN, 28. jūlijā

12.15 pēcp. Nathan Phillips Sq. — Trump Davidson orķ.
7.30 vak. Monach Park — Kontinentālais koncerts
8.00 vak. Eglinton Park — Jack Denton orķ.
8.30 vak. Riverdale Park — Mike McConnell kvartets.

CETURTDIEN, 29. jūlijā

8.00 vak. Nathan Phillips Sq. — Johnny Lombardi varjetē.
8.00 vak. Forest Hill Memorial Park — Alvin Paul džess.
8.30 vak. High Park — Skvērdejas — Bob Scott ar orķ.
8.30 vak. Kew Gerdens — Skvērdejas — Al Aylmer ar orķ.

DODOTIES ATVAĻINĀJUMĀ

vai ikvienā tālākā braucienā ar auto, jums der iegriezties DAIŅA APEŅA labi iekārtotajā benzīna pildītavā un mechaniskajā darbnīcā

Dan's Esso Service

66 Bayview Ave. South, Richmond Hill, Ontario. Tālrunis 884-5641

(var zvanīt arī tieši no Toronto).

Tāpat tas der ikvienam, kam nepieciešama lietota auto pārbaude kā pērkot, tā arī saņemot valdības licenci.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

R.G. Balodis D.C.

(chiropraktors)

paziņo jaunas klinikas atvēršanu
187 Steeles Ave E., Toronto.

Blakus slimu locītavu un mugurkaula problēmām ārstēju arī nervozitāti.
Dabisko zāļu aptieka.
Pacienti, kuri pieteiksies vasaras mēnešos, tiks pieņemti ar oktobri. Tālr. 699-3112. Vakaros no 6—9, dienā no 10—12; sestdienās no 4—6 pēcp.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

DR. Inge Vasovich

278 West 18th Street, HAMILTON, ONT.
(at Mohawk Rd.) **Tel. 385-3204.**

Ar šo paziņoju, ka esmu uzsākusi ārstes praksi sava vīra Dr. R. H. Kellera ārsta kabinetā minētajā adresē.

Pieņemam jaunus pacientus. Slimniekus pieņemam arī vakaros pirmdienās un ceturtdienās no pl. 7—9.

70 automašīnas par izpārdošanas cenām

Chevrolet-Chevelle — Cameo — Oldsmobile — Chevy II — Vega

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE **Tālrunis HO 6-1131**

Robertson motors Ltd.

1555 DANFORTH AV., TORONTO 6.

Daugavas Vanagu Grāmatnica
Latviešu namā 491 College St., Toronto 174, tālrunis 921-7121
Darbdienās no plkst. 12—8 vak., sestdienās S L Ē G T S

Piedāvā dāvanām un pašu vajadzībām:
- GRĀMATAS, visjaunākos izdevumus ieskaitot
- KERAMIKU
- KOKA IZSTRĀDĀJUMUS — pūra lādes, šķīvjus, svečturus, standartiņus
- AUDUMUS — sedziņas, spilvenus, grāmatu zīmes
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMUS — atslēgu maciņus, naudas makus, albumus, viesu grāmatas, adrešu grāmatas, grāmatu zīmes
- LATVIEŠU SKAŅU PLATES
- APSVEIKUMU KARTĪTES

Apskatiet — varbūt kas noder!

Rēzeknes meitenes...

(Pārnesums no 2. lpp.)

dabīgo humoru viņa nebija zaudējusi. „Kāpēc tad Pad. savienībai, kurai konstitūcijā paredzētas visplašākās cilvēku tiesības, vajadzētu tā izturēties, — tam nu es neticu," kāda iespaidīga baznīcas vadone izteicās. „Tāpēc, ka viņiem trūkst jebkādu principu, dārgumiņ!" Rivka Aleksandroviča atbildēja ar žestu, kas labi piederētos šuvējai Zārai no Skroderdienām Silmačos. Mēs, atceroties Lavijas žīdus no Blaumaņa lugām, vispār vērojām Rivku Aleksandroviču ar lielu interesi un dažkārt, par spīti nopietnajam, pat traģiskajam tematam — ar smaidu. Kaut arī viņa visur uzsvēra, ka viņas tēvzeme ir Izraēla, neapzināti viņa it stingri iestājās arī par latviešiem. Preses konferencē, baznīcu sadarbības centra žīdu nodaļā, pāris dienu pēc ierašanās ASV viņa satika dažus latviešus. Viņa atplauka lielā sirsnībā un neprasīta izskaidroja konferences dalībniekiem latviešu stāvokli Rīgā, kur viņi tagad ir „minoritāte", stāstīja par latviešu dzejniekiem (pati tulkojusi Raini un Aspaziju žīdiski) un par saviem latviešu draugiem, kas atvadoties uzdāvājuši latviešu dzejas antoloģiju. Konferencei beidzoties, viņa pienāca un sāka tik dzīvi sarunāties nevainojamā latviešu valodā, ka konferences vadītājs rabīns Marks Tanenbaums, kas kopā ar citiem ievērojamiem vīriem sacerēja petīcijas valstu galvām, jutās spiests apsaukt „latviešu kaukusu".

Pēc kāda ceļojuma ASV viņa sajūsmināta stāstīja, ka Flintā (Mičigenā) satikusi latviešu jaunieti, kas labi runājis latviski. „Māciet viņiem valodu, māciet saviem jauniešiem paturēt savu latviešu valodu," viņa klātesošajiem latviešiem piekodināja.

Iespaidīgs likās arī viņas izskaidrojums par jūdu reliģijas atdzimšanas kustību Pad. savienībā, ko viņa vēro divējos aspektos. Vienkārt: visā Pad. savienībā jūtama reliģijas un nacionālisma atmodas kustība, it sevišķi intelektuāļos un jaunatnē. Žīdi izmanto savu sen slēgto sinagogu pagalmus (visā Pad. savienībā vairs palikuši mazāk nekā 10 rabīnu, visi ļoti veci, no cara laikiem, bet jaunus apmācīt vai iesūtīt no ārzemēm neatļauj), ne tikai reliģiskai meditācijai, bet arī, lai stiprinātu savas tautas apziņu un mācītu valodu, tradicijas. Aleksandrovičas uztverē nozīmīgs arī otrs faktors. „Šīs kustības sācēji bija Baltijas žīdu bērni," viņa piebilda. Pašā Pad. savienībā žīdi bija tik ilgi izsmieti, spaidīti un mocīti, viņu vadoņi nogalināti, sinagogas slēgtas, grāmatas aizliegtas, ka pēc II pasaules kaŗa žīdisms kā kustība vairs nepastāvēja. Bet tā kā Pad. savienība bija sev pievienojusi Baltijas valstis ar žīdu paaudzi, kas bija varējusi līdz tam brīvi kopt savas tradicijas un spēja arī tāpat audzināt savus bērnus, viņi cēla godā vecās tradicijas un reliģiju, visur atrazdami dedzīgus sekotājus. „Pati neesmu tik laba žīdiete kā mani bērni," Rivka Aleksandroviča stāsta un piebilst, ka meita Ruta cietumā kļuvusi veģetāriete, jo nevarējusi saņemt pēc ticības noteikumiem sagatavotu gaļu; viņa uzšuvusi Dāvida zvaigzni uz sava cietumnieka apģērba, izpelnīdamās papildus sodu. Daudz diplomātijas un pierunāšanas vajadzējis, lai ap Lieldienu laiku meitai reizi mēnesī atļautajā pārtikas paciņā varētu ielikt kilogramu maces kilograma rupjmaizes vietā.

Rivkas Aleksandrovičas liecību dzirdot, pārņem dīvaina izjūta. Esam paraduši dzirdēt, ka žīdi ir „izredzētā tauta". Vai nevarētu gadīties, ka tas būs tieši no nelaimīgajām Baltijas valstīm nākušo žīdu liktenis, kas atbalsojies visā pasaulē un beigās kļūs par klupšanas akmeni un sairšanas sākuma punktu varenajai, bet asiņainajai Pad. savienības imperijai?

D.V.

Sakarā ar atvaļinājumu
mūsu uzņēmums
S L Ē G T S līdz 7. augustam
BALTIC EXPORTING Co.
480 Ronvesvalles Ave., Toronto, Ont.,
tālr. LE 1-3098

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

Fotografiski darbi ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju
tel. 863-1166
par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājuma nodošanai.
Benjamiņa filmu laboratorija

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VALUTE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkalei
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
VEIKALA UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W. Toronto 4 Ont., tālr. 533-2837.
Zvanīt 382-4269, AREA CODE 613.

1971. GADĀ SAŅEMTAS GRĀMATAS

T. Tomsons — Spēle, dzejoļi	$3.00
Archīvs XI sējums, Latvijas zelts	$5.70
Reportieru rokas grāmata	$3.00
I. L. Juhansons — Cilvēks bez vārda, rom.	$5.80
A. Plampe — Dziesmu kamoliņš I	$3.00
A. Plampe — Dziesmu kamoliņš II	$3.00
G. Janovskis — Rolands, rom.	$5.00
A. Dziļums — Vienas vasaras zieds, rom.	$5.00
M. Bukšs — Nikodems Rancāns, apcere	$7.00
L. Auzāne-Tīcmane — Ģen. Auzāns	$3.00
Osvalds Uršteins	$4.00
Ziemeļnieki — 50 g. atceres rakstu krājums	$ 3.00
Prof. Dr. A. Brūveris — Latvieši palmu zemē	$ 3.00
Z. Lagerlefa — Gesta Berlings, romāns	$ 6.50
A. Niedra — Ādams un Ieva, rom.	$ 4.80
L. Slēzaks — Mani kopotie raksti	$ 5.50
Radio Erivaņa atbild	$ 3.80
V. Veldre — Dižmuiža, rom.	$ 5.00
U. Ģērmanis — Tā lieta pati nekritīs	$ 4.20
E. Andersons — Senie kurzemnieki Amerikā un Tobago kolonizācija	$12.00
A. Rasa — Vēl mēs esam svešumā, rom.	$ 5.50
E. Arnis — Latvju tautas politiskā atmoda	$ 4.50
L. Slaucītājs — Zinātnes darbā — draugos ar mākslu	$ 6.80
Prof. Dr. Med. Jēkabs Alksnis, dzīves stāsts	$10.00
A. Daugule — Tantals, rom.	$ 4.80

Apgāda DAUGAVAS VANAGS izdevumi

L. Zariņa — Sarkanā migla	$8.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$ 5.90
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom.	$ 3.90
„ Nemirstīgais nemiers, rom.	$ 5.50
A. Rubulis — Latvian Literature, st.	$ 7.00
T. Krūka — Silaines mežs runā, stāsti bērniem	$ 2.80
„ —Tu debesis turi savās rokās	$ 3.50
„ —Uniforma, stāsti	$ 5.50
A. Gailīte — Rītausmā	$ 4.00
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, esejas	$ 4.20
A. Tomsens — Cilvēcības vārdā, pieredze Vorkutā	$ 8.50
E. Andersone — Rūķis labdaris, pasakas	$ 1.80
„ —Sargeņģelis, pasakas	$ 1.80

DV GRĀMATNĪCA
491 College Street, Toronto 174, Ontario
Pasūtinot pa pastu, lūdzu pieskaitīt 50 c pasta piemaksai.

HIGH PARK — QUEBEC
rajonā
I Z Ī R Ē J A M A
1 istaba un virtuve.
Zvanīt RO 9-3081, Toronto.

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto 174
izīrē telpas
sarīkojumiem ☐ viesībām ☐ kāzu viesību galdu ☐
Tel. 922-2931

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

BB
apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-0266

Lilijas Zariņas

SARKANĀ MIGLA

(Jaunā izdevumā)

Autore stāsta par dzīvi okupētajā Latvijā kopš Jelgavas krišanas 1944. gada vasarā līdz izbēgšanai uz Rietumiem. Grāmata ir dzīves stāsts par visu, ar ko toreiz bija jāsaduŗas mūsu tēviem, mātēm, brāļiem un māsām. Tas tālu pārsniedz katru izdomu par pazemojumiem, kuŗi bija jāpacieš un jāpārdzīvo tiem, kam nebija laimes izkļūt brīvībā.

Šī grāmata pārspēj visus iepriekšējos izdevumus par okupantu izrīcībām un dzīvi okupētajā Latvijā.

Grāmata glīti iesieta — 588 lapas puses, maksā $8.50

Pieprasiet savās grāmatnīcās, vai tieši
DV apgādā, 491 College ielā, Toronto 174, Ont.

P Ā R D O D A M S
85 pēdas gruntsgabals
ezera krastā ar laivas māju, 95 jūdzes no Toronto, dienvidos no Brightonas.
Cena $5,000.-.
Zvanīt pēcpusdienā 293-6674, Toronto

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
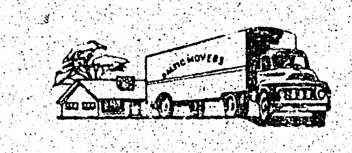
BALTIC MOVERS
tālr. 534-1403, Toronto

L.LUNSKY
OPTIKIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251
ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

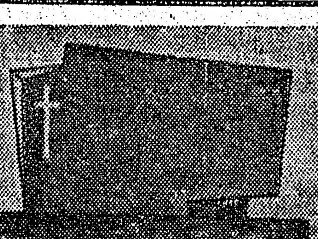
PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Estd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām. (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju) DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI —
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
O T R Ā S T Ā V Ā
ATVĒRTS BIEDRIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI NO PL. 3 p.p. — PL. 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām.
Uz redzēšanos!

Lielākais un labākais veikals Kanadā s p e c i ā l i
EIROPIEŠU DELIKATESĒM
vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas
tip-top MEATS
delicatessen
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
(Sheppard Avenue — Don Valley Parkway)

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

KAS? KUR? KO? TORONTO

A L F R E D
STIKUTS
R E A L T O R
A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-0101
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro. 752-1770

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Nekustami īpašumi, apdrošināšana, obligācijas un notārs
316 Harbord Street, Toronto, Ont. 534-8447

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

EXPRESS T.V. SERVICE
HI-FI un TV DARBNĪCA, tālr. 769-6733
no plkst. 9 — pl. 9 vak.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. *Ausma Miķelsons*

Vai Hanojas piekāpšanās?

Laikraksts „Los Angeles Time" ziņo, ka kāds Ziemeļvietnamas diplomāts izteicies kādam ārzemju diplomātam Hanojā par Ziemeļvietnamas gatavību pieņemt neatkarīgu, neitrālu Dienvidvietnamu kā daļu no Vietnamas kaŗa politiskā nokārtojuma. Pad. savienība oficiāli lūgusi ASV uzņemt „ļoti nopietni" vietkongu 7 punktu miera priekšlikumu Vietnamas kaŗa izbeigšanai. Padomju lūgums kļuvis atklātībai zināms dienu pirms prezidenta padomdevēja Henrija Kisingera ierašanās Parīzē pasaules apceļojuma pēdējā „pieturā".

Laikraksts neatklāj diplomāta vārdu, bet apgalvo, ka tas pārstāv valsti, kas kalpojusi par sazināšanās vidutāju Hanojai un Vašingtonai. Diplomāts izteicies, ka Ziemeļvietnamas vadoņi gatavi pieņemt neatkarīgas un suverēnas Dienvidvietnamas reālitāti.

Hanojas pēdējā miera plāna piedāvājumā 1. jūlijā Parīzē Z-vietnama atkal ierosināja Dienvidvietnamas prezidenta Vantjū un viceprezidenta Kaoki atcelšanu, nodibinot koalīcijas valdību Saigonā. Ziemeļvietnama arī aicināja ASV atvilkt spēkus un atbrīvot kaŗagūstekņus.

ASV senāta ārlietu komiteja apgalvo, ka kaŗš radījis vairāk nekā 98 milj. dol. izdevumu, kas nekad nebūtu nepieciešami miera laikā. Var droši apgalvot, ka palīdzība ārzemēm un veterānu pabalsti turpināsies vēl gadiem pēc kaŗa beigām. Kopīgie komūnistu zaudēējumi ir 715.000 nogalinātie, — 3,5 proc. no Ziemeļvietnamas iedzīvotāju kopskaita. ASV zaudējumi līdz februāŗa beigām bija 349,421, apm. 0.17 proc. no ASV iedzīvotāju kopskaita. Vietnamā cietuši vairāk nekā miljons civiliedzīvotāju, no kuŗiem 325.000 nonāvēti.

Atzīmējot 1954. gada Ženēvas vienošanās 17. gadskārtu, Dienvidvietnamas valdība savukārt sākusi miera uvertīru, ierosinot pilnīgu pamieru, kā arī velsts ziemeļu un dienvidu daļas apvienošanu vispārēju vēlēšanu ceļā. Vēlēšanas izdarāmas starptautiskas kontroles uzraudzībā. Gaidot apvienošanās īstenošanu, abas puses savstarpējās sarunās varētu risināt aurpmāko attieksmju problēmas.

Dienvidvietnamas prezidents Trū līdzīgu ierosinājumu bija jau izteicis pirms 2 gadiem, bet šoreiz to uzskata par zīmīgāku, sakarā ar pārējiem priekšlikumiem miera nodibināšanai Vietnamā.

No kaŗa jislas ziņo, ka cīņas lielā mērā mazinājušās, šim stāvoklim ilgstot jau ceturto nedēļu. Pēc viceprezidenta Kī domām, sarkanā Ķīna šai virzienā ietekmējusi Hanojas valdību.

ANGLIJA ATBALSTA PEKINGU

Anglija paziņojusi ASV valdībai, ka noteikti rudens sesijā Apvienotajās nācijās balsos par Pekingas uzņemšanu, neatkarīgi no ASV nostājas šai jautājumā. Tā arī vairs neatbalstīs nevienu rezolūciju, kas atturētu sarkano Ķīnu no vietas drošības padomē un vispārējā asamblejā.

Domā, ka angļu viedoklis, ko tie paziņojuši pirms pēdējiem notikumiem, kas izraisīja Čuenlaja ielūgumu Niksonam apmeklēt sarkano Ķīnu 1972. gada sākumā, ietekmēs arī ASV nostāju šārudens AN sesijā. Vēl jo vairāk tādēļ, ka gaidāma citu valstu pievienošanās Anglijai, kā jau darījusi, piemēram, Kanada. Pagaidām ASV atbalsta sarkanās Ķīnas uzņemšanu AN, bet ne uz nacionālās Ķīnas lēses. Tomēr sakarā ar prezidenta Niksona padomdevēja Kisingera sarunām ar Čuenlaju par šo jautājumu gaidāma jauna ASV deklarācija.

NATO jāatstāj Islande

Islandes jaunā kreisā valdība 14. jūlijā deklarējusi, ka vēlas, lai nākamo 4 gadu laikā NATO spēki atvilktos no bazēm salā. Valdības galva, progresīvās partijas vadītājs Olafurs Johanesons liecināja, ka Islande pabalstīs komūnistiskās Ķīnas uzņemšanu Apvienotajās nācijās un paziņoja, ka aizliedz visiem ārzemju valstu kuģiem zvejot 50 jūdžu attālumā no Islandes krastiem.

Johanesona valdības koalīcija sastāv no progresīvās (centra), liberālās (kreisās) un tautas alianses (komūnistu) partijas. Islandei pašai nav armijas, tā apgādāta ar stratēģiskām bazēm, ieskaitot ASV gaisa spēku bazi Keflavikā. Islande turpinās būt NATO locekle, lai gan tautas alianses partija vēlas, lai Islande no NATO izstājas. Johanesons neminēja, kādēļ NATO sala jāatstāj. Islandes lēmums slēgt bazes var tikai vairot traucējumus NATO spēkiem padomju flotes novērošanā.

KO ATBALSTA KANADAS VALDĪBA

„Dāvinājums 'Guerilla' izsauc nodokļu maksātāju sašutumu", ar šādu virsrakstu Toronto laikraksts „Daily Star" 15. jūlija numurā ievietojis mūsu tautieša O. Perro, Toronto, lasītāju vēstuli, kuras saturs latviskā tulkojumā šāds:

„Daily Star" nesen ievietoja ziņu, ka Trudo valdība „Izdevības jaunatnei" (Opportunities for Youth) programmas ietvaros piešķīrusi 15.000 dol. pagrīdes laikrakstam „Guerilla". Valdība zaudējusi jēgu (has gone mad). Šis piešķīrums ir pliķis sejā nodokļu maksātājiem. Iedziļināšanās šai izdevumā atklāj, ka tas pamatā ir ļoti kreiss un revolūcionārs un atklāti noraida visas mūsu sabiedrībā pieņemtās vērtību normas. Nevaru saprast, kā valdība spēj atbalstīt izdevumu, kuŗa nosaukums vien jau norāda tā raksturu.

Pro futbols
Varsity stadionā
METROS
PRET
APOLLON OF GREECE
trešdien, 28. jūlijā
PL. 8 VAK.
Ieejas kartes iepriekšpārdošanā $2.00, $2.50
visos MAC's piena veikalos

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

GRAND RAPIDI

● Majors Vilmārs Kukainis, kas pašlaik stacionēts Taizemē, veicot administrātīvā un vadības virsnieka pienākumus, apbalvots ar Nopelnu medaļu, par ko ziņoja arī „Grand Rapids Press".

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes kapu svētki būs 1. augustā Vudlavna kapsētas latviešu nodalījumā. Dievkalpojuma sākums plkst. 11 no rīta. Tai pašā dienā notiek arī latviešu baptistu draudzei izbraukums un sarīkojums Mežvidos.

● 30. jūnijā Vudlavna kapsētā guldīja Hēstingā mirušo Edvardu Grīnvaldu, sen. Viņu izvadīja no Vienības draudzes baznīcas; atvadu svētrunu baznīcā un kapos teica māc. L. Lazda.

● Latviešu mežkopju un meža darbinieku ASV kopas neklātienes biedru sapulce notika inž.-mežkopja G. Cepuriša mājā. Konstatēja, ka saņemta 31 balsošanas zīme. Biedri bija aicināti izteikties par svarīgiem un grūti atrisināmiem jautājumiem: valdes noorganizēšanu nākotnē un biļetena „Meža Vēstis" turpmāko izdošanu. Vairums vēlējās, lai kopa ASV pastāvētu un darbotos līdzšinējā garā, tādēļ pašreizējai valdei turpināma kopas vadība. Dr. E. Bakūzis sakarā ar grūtībām, izraugot jaunas amatpersonas, ieteica valdes locekļiem „palikt amatā uz visu mūžu". Grūtības radušās arī „Meža Vēstu" izdošanā, kas iznāk Zviedrijā turienes mežkopju un meža darbinieku vadībā. Ieteikts šo darbu pārņemt ASV kopai, lai žurnāla izdošanu nepārtrauktu jo izdevumu visi uz skata par vienotāju faktoru.

● Latviešu biedrības Jāņu vakara sarīkojums notika 26. jūnijā V. Pogas saimniecībā pie Loveles, ierodoties tuvu pie 200 priecīgu līgotāju. Aplīgošanos vadīja valdes locekļi M. Grants un G. Liepiņš, un līgo dziesmas skanēja itin braši. Ritenīša mazie dejotāji nodejoja vairākas tautas dejas E. Brūnas vadībā, dega ugunskuri, bet jo gaiša kļuva sarīkojuma vieta, kad augstu pacēlās darvas muca. Bezmaksas pārsteiguma izlozē dārza krēslus laimēja Ziedonis Balodis un Lūcija Sālzemniece.

VAI BIJA VĒRTS?

(Pārnesums no 1. lpp.)

jais ieņēmums ir 1970 dol., kuŗš papildināts ar gleznu izlozes atlikumu $564, devis $2534,bet visi izdevumi sastāda $2787. Balle devusi 215 dol. un lietišķās mākslas izstāde 39 dol. atlikumu, pārējie sarīkojumi visi prasījuši piemaksu, pie kam, vislielāko — 444 dol. — prasījusi gleznu izstāde Grand Rapidos. Iztrūkstošos 252,58 dol. rīcības komiteja nolēma lūgt ALAs kultūras birojam.

Vērtējot sarīkojumus, ALAs kult. biroja tēlotājas mākslas sekcijas vadītājs A. Sildegs, kas arī iekārtoja gleznu izstādi Grand Rapidos, aizrādīja uz dažu cilvēku pašaizliedzīgo darbu, tajā pašā laikā pieminot lielo atsaucību ar saņemto vēstuļu plūdiem. Runājot konkrēti par izstādi, viņš to apzīmēja par „konkurences izstādi", kurā lielās mākslinieku atsaucības rezultātā no piesūtītajiem 300 darbiem varēts izstādīt tikai 137. Kad viņš mūzeja direktoram jautājis par telpu īres maksu, tas atbildējis, ka: Pati izstāde ir lielākā maksa, ko saņem mūzejs,", reizē izsakot necerētus cildinājumus latviešu māksliniekiem.

A. Sildegs par kultūras dienu sarīkojumiem un norisēm izteicās: „Darbu uzsākot, redzot cik daudz jadara, bija jājautā — vai būs vērts? Nobeigumā — summējums — labs." Koŗa Dziesmu Vairogs priekšniece A. Sīle piezīmēja, ka notikumi maz aprakstīti mūsu trimdas presē. Pēc A. Sildega ierosinājuma komiteja nolēma izteikt Grand Rapidu pilsētas mūzeja direktoram un pašaizliedzīgiem palīgiem A. Lapsiņam un A. Puriņai, pateicību.

Centrālo kultūras dienu sarīkojumā piedalījušies 85 dažādu nozaŗu mākslinieki, 10 rakstnieki - žurnālisti, 48 daiļamatnieki, aktieŗi, koristi un citi darbinieki. kopā 390 personas. Sarīkojumus apmeklējušas pāri par 2200 personu.

V. Bokis

SALĪDZINĀJUMS

Dadža karikatūra

Ieteikums iegādāties nekustamus īpašumus

SAIMNIECISKO DARBINIEKU SANĀKSME TORONTO

Daugavas Vanagu 2. golbālo dienu darba nedēļā, 28. jūnija pēcpusdienā, savā darba sanāksmē DV namā Toronto pulcējās organizācijas saimnieciskie darbinieki, kuŗu vadīja DV mēnešraksta saimniecisko jautājumu pārzinis K. Bencons no Kanadas, piedaloties ap 30 tiešiem sēdes dalībniekiem un interesentiem.

Pēc K. Bencona atklāšanas uzrunas, kurā viņš uzsvēra dažādu saimniecisko pasākumu nozīmi DV organizācijas dzīvē, darbā un līdzekļu nodrošināšanā nākotnē, sanāksmes dalībnieki vispirms pievērsās nekustamu īpašumu jautājumiem, konkrēti DV namiem un klubiem. Tādu visvairāk ar Anglijā, par ko ziņoja N. Bisenieks. Anglijas DVF saimei pašreiz īpašumā ir 7 nami un tikpat daudz klubu. Nami ir tajos iekārtotiem klubiem ir Bradfordā, Donkasterā, Halifaksā, Koventrijā un Līdsā, bet Londonā pat 2 nami, no kuŗiem vienā iekārtots klubs. Septītais DVF klubs pašreiz darbojas Notinghamā nomātās telpās, bet nodaļa sākusi uzkrāt līdzekļus sava nama iegādei. Liekas, ka Anglijas DVF saimei drīzumā būs vēl viens nams, jo DVF Līdsas nodaļa izšķīrusies par otra nama iegādi, vēl tikai nepieciešams biedru sapulces akcepts. Visi DVF klubi darbojas ar ievērojamu peļņu, kā rezultātā organizācijas darbs nav pārāk atkarīgs no sekmīgām ziedojumu vākšanas akcijām. N. Bisenieks atzina, ka Anglijas DVF saimnieciskā ziņā ir visai spēcīgs, kaut ne tik bagāts kā ASV un Kanadas DV saimes.

ASV DV valdes priekšsēdis J. Utināns informēja, ka ASV ir 3 nami, kuŗi pieder DV Bostonas (nule pārdots, — refī), Milvoku un Ņujorkas apvienībām. To vērtība ir ap 100.000 dol. katram. (Bostonas nodaļa savu namu gan tikko pārdevusi apr. 34.000 dol. — ref.) Nekādus ienākumus šie nami nedod, taču nodrošina vismaz telpas DV darbībai un palīdz piesaistīt jaunatni. DV organizācijas priekšnieks V. Hazners piebilda, ka pašu DV namiem ir 3 veida nozīmes: 1) Tie ļauj ietaupīt naudu, ko citādi izdotu par telpu īri, 2) Pieredze rāda, ka latviešu organizācijas ASV, kuŗām nav savu namu, pamazām izputējušas, jo pašu nami ļoti ievērojamā mērā palīdz saturēt kopā organizācijas biedrus un visu vietējo latviešu sabiedrību. 3) Pašu nami ir labs līdzekļu ieguldījums. Tā, piemēram, visu DV organizācijas nekustamo īpašumu kopvērtība jau pārsniedz 1 milj. dolaru.

K. Bencons ziņoja, ka DV Toronto nodaļas nams, kurā notiek arī šī sēde, vēl noslogots ar 22.000 dol. parādu, bet tā pašreizējā vērtība ir ap 60.000 — 70.000 dol. Namā iznomātas telpas arī kādreizējai DV spiestuvei, kuŗu tagad pārņēmusi akciju sabiedrība Amber Printers and Publishers Ltd. un laikraksta „Latvija Amerikā" redakcijai, tāpat iekārtots licencēts klubs ar tiesībām pārdot alkoholiskus dzērienus. Taču šis pirms vairākiem gadiem vecā un daudz mazākā pārdotā nama vietā iegādātais īpašums ar tajā iekārtoto klubu tikai kopš pagājušā gada vidus sācis darboties ar peļņu. Otrs DV nams Kanadā ir DV Montrealas nodaļai, uzcelts uz kāda tautieša dāvināta zemesgabala ap 50 jūdžu ārpus pilsētas, kuŗa vērtība, izbūvē ieguldot pašu darba spēku, pašreiz ir ap 10.0000 dol. Nams gan izmantojams vienīgi vasarās.

Par situāciju attieksmē uz pašu namiem Austrālijā informēja DV Melburnas nodaļas priekšsēdis A. Kenne un Adelaides nodaļas sekretārs O. Jefimovs. Adelaidē pirms 4 gadiem iegādātais nams pārbūvēts, zālē vietu ap 100 apmeklētājiem. Nama klubs agrāk bija iznomāts, bet kopš pagājušā gada to pārņēmusi nodaļas valde, gūstot labu atlikumu un cerot šogad nopelnīt ap 6000 dol., jo pirmajos četros mēnešos peļņa jau bijusi 1600 dol., Nama telpas izmanto tautas deju kopa, vīru koris un dažādas citas vienības. Tā vērtība pašreiz ir 7000 dol., bet nodaļa iecerējusi namu paplašināt, lai sarīkojumu zālē vietu būtu 200 — 250 personām, DV Melburnas nodaļas nams atrodas ap 25 jūdžu ārpus pilsētas kalnos; tā vērtība ap 6000 dol. Sarīkojumu zālē vietu tikai 50 personām, tā ka saimnieciskā ziņā nams nodaļai nekādu ieguvumu nedod, taču ievērojamā mērā kalpo nodaļas darbībai. A. Kenne piebilda, ka kāds tautietis ar mieru nodaļai dāvināt nelielu otru namu pašā Melburnā, taču ar zināmiem priekšnoteikumiem.

Samērā mazajai Zviedrijas DV saimei savu nekustamu īpašumu nav, bet Rietumvācijā pastāv specifiski apstākļi, kas pašu namu iegādi ne tikai kavē, bet zināmā mērā padara arī par nelietderīgu pasākumu. Kā ziņoja Vācijas DV valdes sekretārs A. Mežals, pēc latviešu vairuma izceļošanas un atlikušo pārvietošanas no nometnēm uz privātdzīvokļiem un t. s. ciematiem, lielākajos centros iekārtotas arī nepieciešamās sabiedriskās telpas Pie amerikāņu un angļu armijas nodarbinātajiem ir pašiem savi klubi, bet citās vietās latvieši savos sarīkojumos pulcējas mazākās viesnīcās (Gasthaus). Tā ap 11.000 Vācijas latviešu, kas dzīvo ārkārtīgi izkliedēti, nemaz nespētu savus sabiedriskos namus iegādāties, kaut pēc tādiem būtu vajadzība, bet — šādas vajadzības nemaz nav. Tā Vācijas DV saimei atliek rūpēties vienīgi par organizācijas kopīpašumu invalīdu atpūtas mītni Bērzaini, Freiburgā, kur ļaužu apgrozība tomēr neliela, kaut tā atrodas ļoti skaistā vietā. Bērzaines vērtība ir vairākkārt pieaugusi, salīdzinot ar pirkšanas cenu, kaut ēkas ir vecas, bet ārkārtīgi cēlusies zemes dārdzība. Pagaidām Bērzaine atrodas joprojām dabas aizsardzībai pakļautā rajonā, tādēļ pastāv būvēšanās aizliegums, bet ir cerības, ka to atcels. Tad arī veco ēku vietā, kas prasa biežus remontus , varēs celt jaunas — lielākas, piemērotākas, ja to par vajadzīgu atzīs DV organizācijas vadība, jo Vācijas DV valde šo kopīpašumu tikai apsaimnieko.

Pēc pārrunām par namiem, to nozīmi, vajadzību un lietderību sanāksme pieņēma Anglijas DVF valdes priekšsēža J. Frišvalda (kas pats kā vienīgais DV centrālās valdes loceklis nebija Toronto ieradies) sūtītu rezolūciju nodošanai DV centrālās valdes sēdes izlemšanai, ka visām DV nodaļām un apvienībām, kas to vēl nav izdarījušas, jācenšas iegādāties un iekārtot savus īpašumus, kuŗi, to sekmīgi apsaimniekojot, var dot organizācijai ne tikai daļai vajadzīgo darbības līdzekļu, bet arī pašiem savu pajumti.

Sanāksmes turpinājumā atsevišķo zemju pārstāvji ziņoja par citiem saimnieciskajiem pasākumiem, to skaitu un stāvokli savās zemēs — par grāmatnīcām, grāmatu galdiem, apgādiem u. c. Kanadas DV valdes saimniecības nozares vadītājs A. Kvēps ziņoja, ka valdes grāmatnīca Toronto jau kopš darba uzsākšanas devusi peļņu 6000 — 15000 dol. gadā, kuŗa apm. pēdējos 10 gados tomēr galvenokārt izlietota valdes izdotā laikraksta iztrūkuma segšanai. N. Bisenieks informēja, ka Anglijā grāmatnīca Londonā visu laiku darbojas ar labu peļņu, bet divās citās nodaļās ir grāmatu galdi. Austrālijas DV valdes priekšsēdis V. Rolavs paskaidroja, ka viņa zemē grāmatnīcu ar saimniecisku raksturu nav, bet dažās nodaļās iekārtoti grāmatu galdi, kas pakalpo biedriem bez peļņas.

Runājot par citiem saimnieciskiem un tirdznieciskiem pasākumiem, K. Bencons atgādināja, ka Kanadas DV valde izdevusi 7 skaņu plates, no tām 4 ar latviešu kaŗavīru dziesmām, kopā 19.000 eksemplāros. Izņemot dažas, visumā plates devušas ļoti labu peļņu, taču tā izlietota citiem pasākumiem, kuŗi prasījuši piemaksas. K. Bencons arī norādīja, ka Kanadas DV valde arī vienīgā, kuŗa visai sekmīgi izdevusi arī grāmatas, kopskaitā jau 20 (še gan ieskaitītas dažas propagandas brošūras, kas par grāmatām nav atzīstamas ref.), no kuŗām Lilijas Zariņas „Sarkanā migla" nesen iznākusi jau 4. izdevumā, kas mūsu trimdas dzīvē ir pavisam rets notikums. Vairākas grāmatas devušas peļņu, citas izdotas kultūras vērtību vairošanai un latviešu rakstniecības popularizēšanai, kā, piemēram, „Latvian Literature" , Latviešu prozas antoloģija angļu valodā. —Skaņu plates mazākā mērā izdevuši arī Austrālijas DV, taču ne nodomā krietni pelnīt, bet lai atvieglinātu vīru dubultkvarteta Kursa darbību un turnejas, kas citādi dziedātājiem nebūtu bijušas iespējamas. Vācijas DV valde izdevusi aktrises Dagmāras Kurmiņas ieskandētu skaņu plati ar kaŗavīriem veltītu un nacionālu dzeju. Zviedrija galvenokārt domājusi par izdevumiem nacionālpolitiskās cīņas vajadzībām, izdodot O. Freivalda grāmatu zviedru valodā par latviešu leģionāru izdošanas traģēdiju ar nožēlojamā notikuma pareizu izgaismojumu, kā arī iespēju robežās materiāli atbalstot citu organizāciju līdzīgus pasākumus.

Pēc debatēm sanāksmes atzinums bija, ka visur, kur vien iespējams, jādomā kā par grāmatnīcām un grāmatu galdiem, tāpat par skaņu plašu un grāmatu izdošanu vai citiem līdzīgiem saimnieciskiem pasākumiem.

Plašākas diskusijas izraisījās par centrālās valdes izdoto DV mēnešrakstu un Kanadas valdes publicēto laikrakstu „Latvija Amerikā". Visā pasaulē vispārējai dārdzībai nemitīgi ceļoties, tāpat darbinieku algām un pasta tarifiem, sanāksme piekrita K. Bencona ierosinājumam iesniegt DV centrālās valdes sēdei ieteikumu, sākot ar nākošo gadu, paaugstināt DV mēnešraksta abonēšanas maksu, lai žurnāls varētu turpināt iznākšanu bez piemaksām. Ierosinājumā jaunās abonēšanas maksas paredzētas šādas: ASV un Kanadā 6 dol. gadā, Anglijā 1,90 mārc., Austrālijā 4 dol., Holandē 16 guldeņu, Francijā 25 franki, Vācijā 16 marku un Zviedrijā 24 kronas. K. Bencons paskaidroja, ka šai gadā žurnāla izdošana sadārdzinājušies ni 67 uz 75 centiem par katru eksemplāru, bet sakarā ar paaugstināto papīra cenu un paredzēto jauno pasta tarifu, paaugstināšanu, nepieciešama abonēšanas maksas paaugstināšana. Mēnešraksta pašizmaksa 6 numuriem gadā aprēķināta 4,50 dol. Kanadas valūtā, un šī summa jāsedz visām zemēm ārpus Ziemeļamerikas pēc kursa attiecīgās zemes valūtā. K. Bencons vēl atgādināja, ka visām DV nodaļām un apvienībām abonentu pieteikumi un abonēšanas maksājumi kārtojami par gadu vai pusgadu resp. līdz 15. janvārim un 15. jūlijam, kā arī bez kavēšanās paziņojamas abonentu adrešu maiņas. Jaunus abonentus var pieteikt katrā laikā. Pārrunās izskanēja neapmierinātība ar mēnešraksta pārāk vēlo piegādi, taču še galvenokārt vainojama Kanadas un ASV pasta nolaidīgā un gausā darbība.

Runājot par Kanadas DV valdes izdoto laikrakstu, E. Krūka norādīja, ka tā turpmāka izdošana ir apdraudēta, jo Kanadai vienai vairs nav pa spēkam arvien pieaugošās piemaksas segt. LNAK padomes 2. vicepriekšsēdis un L N A K saimniecības nozares vadītājs A. Rāviņš informēja par ieceri laikraksta noturēšanā piesaistīt arī citas Toronto un apkārtnes latviešu organizācijas un draudzes. Šai sakarā nesen jau notikusi to pārstāvju sanāksme, kuŗa atzinusi, ka Ziemeļamerikā nepieciešams otrs laikraksts un devusi samērā labas cerības uz ieceres īstenošanu, izraugot arī laikraksta saimniecisko jautājumu pētīšanas komisiju. Latviešu kreditsabierību apvienības priekšsēdis A. Svenne tomēr iebilda, ka vispirms gan DV biedriem pašiem vajadzētu mēģināt nostabilizēt laikraksta financiālo stāvokli, jo organizācijas biedru skaits liek secināt, ka tas iespējams, uz ko E. Krūka atkārtoti paskaidroja, ka ir jau pārbaudīts un atzīts, ka DV pašiem vien tas vairs nav pa spēkam. E. Krūka uzsvēra, ka, ja laikraksts neprasītu piemaksas, Kanadas DV katru gadu ievērojami varētu atbalstīt jaunatni un apmierināt visas prasības. A. Kvēps savukārt salīdzinājumam minēja skaitļus par algām un iespiešanas izdevumiem agrāk un tagad. Sanāksme laikraksta jautājumu atstāja bez jebkāda ieteikuma vai lēmuma, kamēr noskaidrojas ievadītā citu organizāciju palīdzības ieceres iznākums.

Mazliet pārsteidza, ka saimnieciskie darbinieki, pārrunājot mēnešraksta un laikraksta jautājumus, visai daudz debatēja arī par to saturu un redakcionālo darbu, kaut darba slodzes dēļ klāt nebija „Latvijas Amerikā" atb. redaktors K. Sidars, kas spētu sniegt kompetentus paskaidrojumus. Katrā ziņā abu izdevumu redakcionālā darba un satura jautājumi neiederējās šai sanāksmē, bet vairāk ideoloģiskās un vai informācijas nozares kompetencēs. Šīs sanāksmes uzdevums bija spriest par saimnieciskas dabas jautājumiem, tādēļ nav jābrīnās, ka runājot par izdevumu saturu un redakcijas darbu, izskanēja daža laba doma, kas atzīstama par pavisam savdabīgu, lai nebūtu jālieto skarbāks apzīmējums.

Sanāksmē vēl apsprieda skaņu lenšu izgatavošanu, to financēšanu un krātuvies iekārtošanu neredzīgo vajadzībām, kā arī DV zemju valžu savstarpējo maksājumu un norēēķināšanās koordinēšanu un dažus citus saimnieciski techniskas dabas jautājumus.

Sēdes nobeigumā Latviešu kreditsabiedrību apvienības priekšsēdis A. Svenne referēja par tematu „Kreditsabiedrības kā audzinātājas iestādes finanču jautājumos". Pārrunās pēc referāta līdz 1. septembrim no pienākumiem atvaļinātais Kanadas DV valdes priekšsēdis E. Krūka izteicās, ka, piemēram, Toronto latviešu kreditsabiedrība būtībā vairs nekalpo latviešu sabiedrībai, jo jau divus gadus, par spīti ievērojamai peļņai pēdējā saimniecības gadā, nav nekā piešķīrusi skolu, jaunatnes un citu sabiedrisku pasākumu vajadzībām. Varbūt šie aizrādījumi bija maza „atspēlēšanās" par E. Svennes iepriekš izteikto domu, ka DV vieniem pašiem jātiek galā ar sava laikraksta financiālajām problēmām. . .

Zg.